

Nem forradalom, de korforduló

Két fajta forradalom ismeretes: a várt és az észlelt forradalom. Most sokan azt várják, hogy a koronavírus átfogó forradalmat hoz Európában, talán a fél világon is. Két-három év múlva felmérhetjük, hogy valóban észleltünk-e forradalmi változásokat a mindennapi életben és annak egyes területein a gazdaságtól a gyermeknevelésig, a belpolitikától a külpolitikáig. Ezekben a napokban, 2020. március végén, inkább gondjaink vannak, mint felismerések vagy pláne bizonyított ismeretek. Nagy meglepetés volna, ha az év végéig semmi lényegbevágó nem változna.

Aki ma tényként fogja fel, hogy a koronajárvány az egyes országok önálló cselekvőképeségét bizonyítja és ezzel az európai irányítás fölöslegességét mutatja, az csak a pillanatot tartja szem előtt. A mai helyzet olyan, mint valamilyen nagy tűz fellobbanása. Akár egy ház vagy egy gyár, akár egy egész város ég, gyorsan oltani mindig csak a helyi tűzoltóság tud és nem valamilyen bécsi, berlini, brüsszeli vagy budapesti alakulat. De az oltóeszközök kifejlesztését, gyártását, elterjesztését és pénzelését nem a helyi tűzoltóság végzi, sem az értékek biztosítását vagy a károk kiküszöbölését, és egyáltalán nem rendezi a szükséges vízmennyiségek tárolását (az „előállításáról” nem is beszélve). Ez mások dolga – és enélkül a tűzoltás is csak látszatsiker.

Tegyük le arról, hogy az Európai Unió felbomlását várjuk ettől a vírusjárványtól. Mert akkor a gondolatot folytatni kellene a nagyobb országokra nézve. A Német Szövetségi Köztársaság sem fog felbomlani azért, mert Bajorország vagy a Szárvidék saját rendelkezéseket hozott lakói számára.

Inkább azzal számolhatunk, hogy a járvány a politikai egységek növeléséhez fog vezetni. A veszteségek kártérítésére akkora összegekre lesz szükség, amelyeket az európai országok átlaga nem fog tudni saját forrásokból előteremteni, még akkor sem, ha Kínához fordul bizalommal. Az Európai Központi Bank azonban már évek óta megmutatta, hogy mennyi pénzt képes bevetni. Igaz, hogy a jelen előírások szerint ezt nem használhatja államok támogatására, államháztartások szubvencionálására. Valószínűbb azonban, hogy módosulni fog ez az előírás, mint az, hogy kiürül” az EKB.

Németország már most az évi szövetségi költségvetés felével többre méretezi a szükséges plusz-hiteleket, melyekkel kárpótolni akarja az

ipari, kereskedelmi, szolgáltatási és közintézményi veszteségeket. Mire lecsillapodik a járvány, ez az összeg akár a kétszeresére, háromszorosára növekedhet. Olaszország, Spanyolország és Franciaország hasonló méretű összegekre szorul, Ausztria, Magyarország viszonylag kevesebbre. A pénzek megszerzésére az összefogás fokozásával nőnek a kilátások, de semmi esetre sem a szétesés veszélyével.

És ekkor még csak a károk pótlásánál tartunk. Pedig két további nagy feladat előtt állnak a túlélők. Az első: a tapasztaltakból a tanulságokat levonni és mindazt erősíteni, ami lehetővé tette a járvány leküzdését. Ez a kommunikációs rendszerek bővítésétől a kórházak kielégítő vészfelszereléséig terjed. A második feladat: annyira felkészülni a következő járványra, hogy fellépését szűk területre lehessen korlátozni. Mivel senki sem tudja, hol fog kitörni újabb járvány, mindenütt fel kell készülni a megakadályozására.

A korábbi európai járványokkal ellentétben 2020-ra az államok és a polgárok megtanulták, hogy az ilyen ragályos betegségek és azok rohamos terjedése nem mennyei csapás, amelyek ellen fohással vagy ide-odameneküléssel lehet védekezni. A védekezés ezzel ellentétben abban áll, hogy mindenki a saját helyén marad. Véletlen vagy sem, de mindenesetre történelmi szerencse, hogy pont eddigre az analóg kommunikációs eszközök mellett a digitális rendszerek annyira elterjedtek, hogy nemcsak elviselhetővé tették az elrendelt elszigetelődéseket, hanem a rendeletek hatássága is napról napra ellenőrizhetővé vált. A digitalizálódás ezentúl nagy mértékben elősegíti a kórok leküzdésére irányuló kutatások felgyorsítását és megbízhatóságát.

Egy másik körülmény is kedvez a járvánnyal való megbirkózásnak. Korábban ilyen katasztrófák egyelőre járó egyéb katasztrófa következményeként léptek fel, mint például a spanyol nátha az első világháború után. Most viszont világszerte szinte békés hangulat uralkodik. Regionális vérengzések és globális diplomáciai támadások és tusák ellenére kölcsönös bizalom uralkodik világviszonylatban. Senki sem tételezte fel, hogy a kínaiak meg akarják fertőzni a világot, mindenki elhitte, hogy komolyan küzdenek a terjedés ellen, és sokan nyugtázták, hogy a drámai önvédekezés világászerte a közvédekezést is szolgálja. A vírus nem fogja a földrészeket és nemzeteket egymástól eltávolítani, hanem az egyetértést fogja növelni.

fotó: Deák Előd Marcus

És mégis Európa!

Valamikor a hetvenes években Habsburg Ottó – először járván hivatalosan Bécsben – a Pálffy palotában tartott nagyhatalmú beszedében azzal győzkölte magyar hallgatóit, hogy vannak olyan kérdések, amelyeket a jövőben nem lehet kizárólag a nemzetállamok keretében megoldani. Nem csupán jelképesen, de többek között a vízügyet, a hajózást is említette a Dunával, a forrásvidékétől a Fekete-tengerig. Meggyőző érvelés, hiszen különböző bizottságok egész sor megállapodást szültek, igaz, ezeket verbálisan nem okvetlen kapcsolták az európai integráció kérdéséhez.

Napjainkra a szükségszerűség és az észszerűség túlhangsúlyozása következtében egyre-másra hangoztatják, hogy lejárt a nemzetállamok ideje, ami a maga nemében nem is lenne annyira új, csupán elméretezett követelmény, mivel nem veszi figyelembe az egyes régiók sajátosság arculatát, múltját és jelenét, amit nem lehet sem intézkedésekkel, sem pedig törvényekkel, még kevésbé ellenhatást kiváltó „gazdaságpolitikával” kiiktatni, eltüntetni.

Éppen az ádáz ütközések és erőlködések közepette tört Európára a népvándorlásra emlékeztető áradat, próbára téve a kicsinyesség szülte eredményeket. Sok mindent ki lehet találni, meg lehet szülni, csakhogy a kis lépések még nem teszik lehetővé sem a nemzetállamok létjogosultságának érvénytelenítését, sem pedig az Európai Egyesült Államok megteremtésének szükségességét. Azok pedig, akik eddig – bármelyik oldalról – az egymásnak szegülő vélt vagy valószínűs érdekeken lovagoltak, nem vették észre, hogy globális jelenségek sok mindent felülírnak, az egyik vagy másik megoldás helyett a valóság talajára kényszerítik az országokat és társadalmakat.

Balga az, aki úgy véli, egyedül is képes megbirkózni a kihívásokkal. A globális problémák globális méretű megoldások keresését teszik szükségessé. Ha csak az európai integráció (eredeti) gondolatából indulunk is ki, egészen természetes, a részek, alkotóelemek önállóságuk megőrzése mellett alkotnak magasabb szinten új egységet, ami távlatokat nyit és lehetővé teszi az országok és régiók egymásra hangolódását közös szellemi-kulturális értékek és gazdasági érdekek keretei között.

Elhibázott, amikor a kórokozók helyett a tünetek kezelésével keresünk kiutat, nem is említve, amikor tehetetlenségből, hanyagságból látszatmegoldásokkal érvük be. A jelen kihívásai nem elzárkózást, hanem felzárkózást követelnek meg történetesen az EU tagállamaitól. A reciprocitás értelmében a kölcsönösségen, szereposztáson múlik, milyen mértékben kezelhetők és oldhatók meg az egyes tagállamok erejét meghaladó problémák. A nemzeti erőket magasabb, európai szinten kell mozgósítani és bevetni. Ez a realitás és egyszerű megközelítés egyáltalán nincs ellentétben a nemzeteszmé gondolatával, igaz, alapvetően másként kell ezt felfogni és kezelni. Történelmi tévedésen és félreértelmezésen alapul mind a nacionalizmus elemi agresszivitása, mind pedig negligálása, vagy éppenséggel kiiktatása.

Törzsek, népek, uralkodó családok hódító háborúi véres vonalként fémjelzik kontinensünk történelmét, de éppen ebből következnek a nagy tanulság: ahogy az európai integrációt békeprogramként is szokás emlegetni, ezért hasonlóan a nacionalizmus köntöskébe/kényszerzubbonyába öltöztetett, ember- és természet-ellenes erőket is meg kell szabadítani anti-jellegűktől, vagyis nem egymás ellen, hanem egymással összefogva a fölé- és alárendeltség veszélyét kizárva kell küzdeni a közös európai értékekért és érdekekért. Ebben a struktúrában a nemzetek az integráció építőkövei. Nagyon leegyszerűsítve: a részek nélkül nincs egész, az egész pedig a részekből tevődik össze, épül fel.

Világmeरेtekbem pedig rá kell döbbernünk, hogy a hadakozás-hódítás méretei akár békés eszközökkel is lakhatatlanná sorvasztják Földünket.

PANNONICUS

A vírus és az ember(i)ség

A koronavírus (tudományos nevén: SARS-CoV-2) körül számos összeesküvés-elmélet terjed. Az egyik legnépszerűbb az, hogy a kórokozót mesterségesen, egy kínai laborban hozták létre, ahonnan kiszabadult, vagy valaki szándékosan engedte ki. Szerencsére most egy nemzetközi kutatócsoport minden ilyenfajta spekulációt ki tudott zárni. A „Nature Medicine” című szaklap március 17-én megjelent számában részletesen leírták, mit találtak az új típusú koronavírus genomszekvenciájának vizsgálatánál. Ezek szerint egyértelműnek tűnik, hogy a vírus természetes úton fejlődött ki denevérekben vagy tobozskákban (Manis pentadactyla). A jávai tobozskák a leggyakrabban illegálisan csempészett állat, írja a BBC News. Kínában a tradicionális orvoslásnál fontos alapanyagként használják fel, húsa pedig különlegességgnek számít. A Hongkongi Egyetemen két olyan koronavírus-törzset is kimutattak tobozskákban, melyek a most pusztító koronavírus rokonai. A kutatók szerint a vírus fehérjei – melyek a sejtekbe való behatolásra kellene – egyszerűen túl hatékonyak ahhoz, hogy a SARS-CoV-2 mesterseges legyen. A természetes fejlődés mellett szól a vírus molekuláris struktúrája is.

A SARS-CoV-2 más összefüggésben is merőben eltér mindattól, amit a múltból ismerünk. Tóth András politológus az azonnali.hu online lapban a korábbi, hatalmas pusztítást végző járványok és a mostani koronavírus-járvány közötti különbségre tért ki: „A koronavírus egy alapvetően szabad (szabadabb) világban sújt le az emberiségre.” Egy történelmi kirándulással kísérli meg bizonyítani, hogy „globalizált világban élünk, mióta kiléptünk az állatvilágból és

emberré váltunk. [...] Korábban csak tudásunk és technikai lehetőségeink hiányai korlátozták a globális kitétségek mélységét és elterjedtségét.” „A koronavírus is csak egy, s (remélhetően) nem is a leghalálosabb globális járványok egyike.” De szerinte az utóbbi két évszázadban megvalósult gondolkodási és cselekvési szabadság „az, ami révén egy súlyos ragály többé nem váratlan istencsapás, aminek védtelenül ki vagyunk szolgáltatva, hanem tudományos probléma: minél gyorsabban meg kell találni az ellenszert, aminek tömeggyártásával gyorsan túllépünk ezen a ragályon is, mint annyi máson a XIX. század tudományos forradalma óta.”

„A szakértőkön kívül kezdetben mindenki alábecsülte az új koronavírus veszélyességét” – mondta Ursula von der Leyen, az Európai Bizottság elnöke a „Bild” című német tömeglap hírportálján közvetített videóinterjújában. A koronavírus „rejtélyes ellenfél, nem látjuk, nincs színe, nincs íze, de tapasztaljuk, hogy roppant sebességgel terjed, és nem tudjuk, hogy mekkora erővel sújt le az emberekre”.

Az Európai Unió vezető politikusai kivétel nélkül szorosabb együttműködést akarnak. Előbb von der Leyen felkérte a tagállamok kormányait, hagyjanak fel az orvosi eszközök biztosításának és a mozgás szabadságának korlátozásával. Mikor a tagállamok már temérdek egyedi intézkedés szerint jártak el, David Sassoli, az Európai Parlament elnöke is jelentkezett: „A járvány okozta probléma egész Európára kiterjed, és csak az európai kormányok és intézmények közötti szoros együttműködés révén kezelhető. A COVID-19 vírus rohamos terjedése miatt minden eddigénél jobban szükségünk van az egymás

iránti szolidaritásra.” „A vírus nincs tekintettel a határookra, aki egyedül akar vele megbirkózni, az elbukik. Életbevágóan fontos, hogy fenntartsuk a belső piac működését, és tiszteletben tartsuk annak szabályait. Garantálnunk kell, hogy az áruk és eszközök eljuttak oda, ahol szükség van rájuk.”

A legtöbb nyugat-európai médium igazat ad Brüsszelnak, „amikor jogi akciókat helyez kilátásba”, volt például olvasható a „Financial Times” vezércikkében. Ha a kormányok leállítják az egészségügyi felszerelések exportját egymás közt, „az az egységes piac kirívó megsértésével egyenlő”. A „Spiegel” c. német hetilap még sokkal keményebben fogalmazott: „Csupán álom a szolidaritás, és ha gond van, akkor a kisállami gondolkodásmód és a vetélkedés kerekedik felül.” Ezért a válság után újra kell gondolni az Európai Uniót.

Ami a határzárakat illeti, a helyzet Ausztriában sok váratlan gondot okoz. Nem is annyira az Ischglben (és sok más tiroli síközpontban) történt esetre kell gondolni, ahonnan több száz síturistát küldtek, engedtek hazafelé a tiroli hatóságok, miután valamelyik szórakozóhelyen megfertőződtek. Minden tiroli egyelőre tartományában maradni kényszerül.

Még sokkal súlyosabb a helyzet az idős, többnyire demens és súlyos beteg osztrák ellátásra szorulóknál körül. A több mint 60 ezer, ezen a területen dolgozó ember közül 33 ezren román állampolgárok. A magyar határ lezárása egészen rendkívüli helyzetet eredményezett: volt, aki Ausztriában ragadt és tovább dolgozni kényszerült, a többiek pedig nem tudtak ki-

Folytatás a 2. oldalon

Határok nélkül

MINISZTERNÖK

Tisztelt Honfitársaim!

1848. március 15-e minden magyar közös öröksége és ünnepe. 172 év óta ezen a napon együtt teszünk hitet szabadságunk és nemzeti összetartozásunk mellett. Bárhol éljünk is a világon, mind emlékezünk a márciusi ifjakra, és felidézünk a hőseket, akik Pákozdtól Háromszélig, Branyiszkótól Szenttamásig egy emberként küzdöttek a magyar szabadság lobogója alatt.

Idei ünneplésünknek különös hangsúlyt ad, hogy száz évvel vagyunk a trianoni országvesztés után. Akárcsak 172 évvel ezelőtt, amikor Gábor Áron nélkül gyorsan elbukott volna a szabadság ügye Magyarország ma sem létezhet az erdélyi, délvideki, felvidéki és kárpátaljai magyar közösségek nélkül, amelyek megerősítése és jogainak védelme közös feladatunk és felelősségünk. A '48-as követőiként ezért azt kívánjuk, s arra esküszünk, hogy az egyedülálló nyelvi, szellemi és kulturális örökséget, amelyet több mint ezer év leforgása alatt a Kárpát-medencében létrehoztunk, megtartjuk, és mindannyiunk javára tovább is gyarapítjuk.

Engedjék meg, hogy az 1848-as forradalom és szabadságharc évfordulóján tisztelettel köszöntsem Önöket, felemelő ünnepést, az utána következő hétköznapiokhoz pedig további sok erőt és kitartást kívánjak Mindannyiuknak!

Éljen a magyar szabadság, éljen a hazá!

Budapest, 2020. március 15.

Tisztelettel:

Orbán Viktor

RENDEZVÉNY ÚJDONSÁG

2020. január 31-én különleges programmal leptük meg **Danasa Anita** ösztöndíjas társammal a bécsi magyarokat. Közös álmunk volt egy olyan rendezvény megszervezése, amely minden korosztályt megszólít. Így jutottunk el a Kvizestől ötletéhez. Ki az, aki nem szereti a rejtvényeket, fejtörőket, logikát, vagy műveltségi kérdéseket, pláne ha nem egyedül, hanem csapatban kell megoldani azokat? Hosszú napokat töltöttünk el az est megtervezésével, rengeteget nevtünk, és elképzeltük, milyen jól fognak mulatni ezen, vagy azon a kérdésen a résztvevők. A Kvizestre háromfős csapatok jelentkezését vártuk, s nagy meglepetésünkre és örömünkre megvalósult az álmunk: egyetemistától nyugdíjasig minden korosztályból érkezett nevezés! A Bécsi Magyar Otthon nagytérmeben kilenc asztalt ültet körül a lelkes jelentkezők. Hogy a hangulat, a jókedv, de legfőképpen is az agytekervények mozgékonyasága mindvégig kitartson, borral, sós mogyoróval és csokoládéval láttuk el az asztaltársaságokat. PowerPoint-bemutatóba állítottuk össze az 50 pontos kérdéssort, amelyben különböző témaköröket

érintettünk, különböző típusú rejtvényekkel és fejtörőkkel. Hogy a küldetésünk sikeres volt, bizonyítja az, hogy hol olyan nagy volt a csönd, hogy szinte hallani lehetett a fejekben zakatoló kerekeket, hol pedig izgalomtól feszült zibongás töltötte be a termet. A közép kétórás program végére minden játékos arca kipirult, köszönhető ez az izgalmas versenynek és talán a bornak is, amely ekkorra észrevétlenül elfogyott az üvegekből...

A Kvizest két fordulóból és a fordulók között egy játékon kívüli 10 pontos villámkérdés sorból állt. A villámkérdéseket maximális pontszámmal a „Puncs” csapat, a Kvizest két fordulóját összesítve pedig a „Mézsáros barátai és üzletfelei” csapat nyerte meg. A győztes csapatok mellett az összes résztvevő csapat díszlevelet kapott. Bár a kvíz végt ért, de az együtt töltött est még korántsem. Nagy tálcra jöfőle magyaros zsíros kenyér mellett még jó két óráig élveztek egymás társaságát, beszélgetve, ismerkedve. Úgy gondolom, az összes résztvevő nevében is mondhatom: *Köszönjük!* GAL ANNA kesp-ösztöndíjas

„Százszor is, végül is”

Az Ady-év lezárásaként a Központi Szövetség rendezésében „*En nem művészek, de mindennek jötte*” címmel 2020. február 25-én emlékeztet az Ady-estre került sor a Bécsi Magyar Otthonban. A megemlékezés egyfajta rendkívüli irodalomórának is számított Lengyel Ferenc alapos és sokoldalú előadása. Ádám Ágnes, az est kezdeményezője és szervezője felolvasásával színesítette, hárfán kísérte az előadó eszmefuttatását. A rendezvény nagyobb érdeklődést, Lengyel Ferenc

felkészültsége több figyelmet érdemelt volna; és ez nem csupán az estre, hanem egyáltalán a szereplők személyére is vonatkozik. Nem ártana jobban megbecsülni azokat, akik lelkesedéssel és minőséggel járulnak hozzá a magyar nyelv és kultúra ébrentartásához.

Tanulság: nem kell folyton folyvást vendéglátóadókra hagyatkoznunk. Élnek közöttünk olyanok, akik felkészültségükkel önzetlenül osztják meg velünk tudásukat, és mint órák a vártán tartják ébren közösségi emlékezetünket.

TÁMOGATÁSI KÉRELEM

Támogatási akciónk 2002. júniusi beindítása óta – ide értve az Őrség napjaink révén átutalt adományokat – a Bécsi Napló 2020/1. számában közzétett 114.923,63 euró 2020. március 20-ig az alábbi hozzájárulásokkal növekedett:

Béres György	20,00	Németh András, Prof.	10,00
Dombi Csaba	37,00	Parsons Ilona, Dr.	50,00
Kocsis & Kocsis GmbH	50,00	Retek József	25,00
Környefalvy Ottó	20,00	Scheibler Ede, DI	30,00
Összesen:			242,00

A támogatások eddig befolyt teljes összege 115.165,63 euró.

Hálás köszönet mindazoknak, akik támogatásukkal lehetővé teszik a Bécsi Magyar Otthon fenntartását, amely a legkülönbözőbb rendezvények, társas összejövetelek mellett a Bécsi Magyar Iskolának is otthontul szolgál.

Mag. Hollós József elnök Dr. Seidler Andrea főtákar Tanczos Zoltán pénztáros

A vírus és az ember(i)ség

Folytatás az 1. oldalról

„humánitárius folyosókon” engedtek át a magyar hatóságok románokat, bolgárokat vagy ukránokat az országon.

A határázr egyébként csak idővesztés formájában hat azon magyarok ezreire, akik Ausztriába járnak át dolgozni. Szijjártó Péter **magyar külgazdasági és külügyminiszter szerint ez a magyarok keresete és az osztrák gazdaság működőképessége szempontjából is fontos tényező.** A tárcavezető **március közepén** egy videokonferencia után nyilatkozott, melyen egyeztetett cseh, szlovák és osztrák kollégáival. Szijjártó leszögezte: Minden országnak nemzeti intézkedéseket kell hoznia, de ezek komoly hatással vannak a szomszédos, illetve térségbeli országokra is. A magyar kormány – ugyanúgy, mint a másik három ország – minden intézkedésnél két fő szempontot vesz figyelembe, az emberek egészségének védelmét és az ország folyamatos ellátásának biztosítását. Ezen alapul az a döntés is, hogy csak magyar állampolgárok léphetnek be Magyarországra területére a személyforgalom keretében. De a teherszállítást nem korlátozzák, mondta a magyar külügyminiszter.

Ez utóbbi mondatát már egy nappal később igencsak megkérdőjelezték a Rajkánál várakozó kamionok végeláthatatlan sorai. Majdnem egyidőjűleg Hegyeshalomnál sokkilométeres autósor várt a kiutazásra.

Érdekes módon a 27 EU-tagország sokkal inkább izolacionista mint a világ 7 legfejlettebb állama, melyektől az egoizmus várható lett volna. De nem így történt: A G7-csoport vezetői videokonferencián ígérték meg, hogy fozokk az együttműködésüket a járvány leküzdésére, illetve a nemzetközi pénzügyi rendszer stabilizálására. A közlemény azt hangsúlyozta, hogy össze kell hangolni az erőfeszítéseket, mégpedig a tudományra építve, a demokratikus értékek alapján, kihasználva a magánvállalkozások erejét.

A koronavírus még a világ legnagyobb technológiai cégeit is összehozza – legalábbis a félretájékoztatás elleni harcban. A félrevezető információk általában ártalmasak, de a vírus körülük lesz szerint életveszélyesek is lehetnek. Februárban Tedros Adhanom Gebreyesus, az Egészségügyi Világszervezet (WHO) főigazgatója is arról beszélt, hogy az állhírek még a vírusnál is gyorsabban terjednek, és legalább annyira veszélyesek, mint a kórokozó. Éppen ezért most közösen szálltak síkra azok a cégek, amelyek platformjain előszeretettel terjesztik a trólok a kamu híreket. Közös nyilatkozatban tudatták, hogy a kezdeményezéshez a Facebook, a Google, a LinkedIn, a Microsoft, a Reddit, a Twitter és a YouTube csatlakozott, de más cégeket is várnak a közös cél elérése érdekében.

A közleményt amerikai szokás szerint a Twitteren hozták nyilvánosságra. A Facebook azzal kezdte ezt a stratégiát, hogy szigorúan hivatalos járványügyi tájékoztatókat helyezett el a hírfolyam legtejében. A közösségi oldal első embere, Mark Zuckerberg szerint krízis esetén nagy szükség van információs panelse, ahol a helyzettel kapcsolatos összes történet követhető. Nem titkolta az új funkció másik célját: otthonmaradásra akarták bírni az embereket.

A Pinterest ugyanazt a célt akarta elérni a „stay safe, stay inspired” (körülbelül: maradj védett, légy ötletes) című gyűjteményével. A képmegosztó szolgáltatás nem csak egészségügyi tanácsokat osztott, hanem a megváltozott életkörülményekkel kapcsolatban praktikákat is mutatott be. Hát kategóriát hoztak létre, hogy az otthon töltött mindennapokat változatosakká tegyék. Még véletlenül sem engedi meg a Pinterest, hogy ezen az oldalon is az történjen, mint szinte minden közösségi szolgáltatásban: mindenki a saját ismereteit írja le a koronavírusról és a járványról. Ami rákértes a coronavírus/koronavírus vagy a covid-19 kifejezésekre, egyetlen figyelmeztetésbe fut bele: A platformon tilos az egészségügygel kapcsolatos téves tartalom közzététele, ezért csak a világ vezető egészségügyi szervezeteinek anyagaiat jeleníthet meg.

Milyen tehát Európa, milyen világ várható a járványjárvány utáni időkben? Gazdaságilag csak recesszió jöhet, nem csak a már beharangozott lépések miatt, melyek között az Európai Központi Bank 750 milliárd eurós stabilitási

si programja viszi el a pálmát. A gigantikus összeg mégis eltörpül a veszteségek mellett, melyek az Euler Hermes hitelbiztosító szerint már bekövetkeztek. Ugyanis negyedévente 320 milliárd dollár mínusz okoz a világkereskedelemben a koronavírus-járvány. Összességében mégis optimista a prognózis. Ezek szerint a kínai gazdaság már kezd talpra állni alig egy hónappal a bevezetett drasztikus járványügyi intézkedéseket követően, és április végére akár ki is heverheti a járvány okozta visszaesést. A világ többi részén valamivel később normalizálódhat a helyzet, és emiatt ilyen stagnáláshoz közeli világereskedelmet vár az Euler Hermes. Hasonló elvárásai vannak más nemzetközi intézményeknek is.

Teljesen más elvárásai lehetnek Jordán Ferencnek. A *hálozatkutató biológus arról híresült el, hogy a magyar sajtóban elsőként szolt: „Vissza fogjuk még sírni a középkori pestisjárványokat: az emberiség az elmúlt évtizedekben mást sem tett, mint meggyázott az új vírusoknak és más kórokozónak”, mondta a Magyar Tudomány Akadémia (MTA) Ökológiai Kutatóközpont Balatoni Limnológiai Intézetének vezetője tavaly szeptemberben a „Válasz Online”-nak. Most azt mondja: „Fájdalmas idősak jön, de muszáj tanulnunk belőle, mert ha nem, ennél is durvább vírusok jönnek.”*

Jordán szerint „bőven lehet”, hogy a vírus okozta helyzet „indít el minket a normalizálás felé”. Hogy mire gondol? „Lehet, hogy apróságok tűnik, de: végre megint lehetett levegőt venni Kínában. A szennyezésről sokan azt gondolják, hogy több évtized, évszázad alatt felhalmozódott trutyimó az, ami eltakarja a napot. Nem. Ha reggel nem nyitnak ki a gyárak, már délután tisztább a levegő. Az emberek most a bőrükön érzik, milyen jó, amikor nincs tömegnyomor az utcán”.

És tényleg: a Carbon Brief nevű brit honlap megjelent tanulmány szerint Kínában 25 százalékkal csökkent az energiateljesítmény és a szén-dioxid-kibocsátás február két hetében. A szakértők szerint ennek következtében valószínűleg egy százalékkal fog visszaesni az ázsiai ország egész éves szén-dioxid-kibocsátása. Kínában és Észak-olaszországban is az üveg-házhatást gázok közé tartozó nitrogén-dioxid jelentős csökkenését észlelték, ami a gépkocsik használat, valamint az ipari tevékenység korlátozásával áll összefüggésben.

New Yorkban a hét néhány napján csaknem 50 százalékkal csökkent a főleg autókból származó szén-monoxid-kibocsátás tavalyhoz képest – írta a BBC hírportálja a Columbia Egyetem kutatóására hivatkozva. Becslések szerint a járvány kitörése óta 35 százalékkal csökkent a közlekedés a metropoliszban, ami által 5-10 százalékkal esett vissza a szén-dioxid koncentrációja a város felett.

Böjte Csaba inkább teljesen más dolgokra koncentrált. Minden világnézeti megítélés nélkül álljon itt, e Tour de force végén a ferences szerzetes Facebook-on terjesztett véleménye: „Koronavírus – Átok? – Áldás?

Kerül mibe kerül, megkaptuk a legdrágább, az egyetlen lényegest, amire születünk, az időt önmagunkkal és szereteteinkkel, családunkkal való együttlétre! Otthonainkba könyveinkkel, gondolatainkkal, mindazokkal, akik hozzánk tartoznak, tetszik, nem tetszik, be vagyunk zárva, nem rövid időre, hanem hosszú hónapokra! A statisztikák szerint eddig napi 7–8 percünk volt arra, hogy gyermekeinkkel elbeszélgessünk, kifejezzük családtagjaink iránti szeretetünket! Arra statisztikák sincsenek, hogy napi hány percet szántunk önmagunkra, saját gondolatainkban való szembesítésre, imádságra, életünk újragondolására, tervezgetésre! Igazából, és az önként vállalt bezártság hatalmas lelkiyagkorlat, kimondhatatlan nagy ajándék, egy átgondolt, tudatosan megálmodott új korszakba való belépés előtti csend az előszobákban!

A koronavírus által ránk kényszerített bezártág ellen lázadózhattunk is, feszegethettük a falakat, de örömmel át is ölelhetjük, mint egy hatalmas lehetőséget az elcsendesedésre, életünk újratervezésre, közvetlen családunk iránti gyöngéd szeretetünk napra napra való megélésére!

A bölcs ember el a lehetőséggel! Használjd ki a világjárvány utáni időkben? Gazdaságilag csak recesszió jöhet, nem csak a már beharangozott lépések miatt, melyek között az Európai Központi Bank 750 milliárd eurós stabilitási

Összeállította: MARTOS PÉTER

BÖRÖNDI LAJOS

A forradalom és a nemzeti feltámadás ünnepe

Harcainkat senki sem vívja meg helyettünk – erre tanít bennünket történelmünk. Különösen a 19. század első felének történései, amikor nemzetünk nagyjai elégedetlenkedve a lassú fejlődéssel, egyenesen nemzethalált vizionáltak, ha elkényelmesedünk. Kőlcsey gyáva fajnak nevezi a magyart, eltűnőnek a nemzetet, ha „Önnépe nem lesz védőfal”.

Tragikus hangvételű verse 1838-ból (Zrínyi második éneke) riasztó képet fest arról a jövőről, amely ránk vár. Amikor már más hon áll majd a négy folyam partján, s „más keblű nép”, akkor „szébb arcot ölt e föld”, írja. Teszi ezt mindazért, hogy felkorbácsolja az elhunyt szellemet, amely nem adhatja fel a küzdelmet harc nélkül.

Pedig 1848-ra az 1825-ös reformországyelöléstől számítva hatalmas eredményeket értek el. Hol vagyunk már attól, hogy az adminisztráció nyelve kötelezően a német? 1844-ben a magyar országgyűlés kimondja, hogy a magyar nyelv a hivatalos nyelv Magyarországon, de már korábban is született határozat arról, hogy a törvényeket magyar nyelven kell megfogalmazni. Van már Himnuszunk, 1836-ban megszűltetik a Szózat. Bemutatásra vár nemzeti drámánk a Bánk bán, amit majd éppen a pesti forradalom napján, 1848. március 15-én tűznek színrre, a tervezett darab helyett.

Szűletőben van a nemzet. **„A forradalomnak a reformok az ellenszerei”** – hangzik el a harmincas években.

De a forradalmat nem lehetett elkerülni. A fegyverrel vagy békés eszközökkel kérdése 1848-ra eldőlt. S a kérdést a fiatalság döntötte el. Már csak szikra kellett, hogy a lassan elerlődő kompromisszumok helyét főlváltsa a gyors döntés. S ez a szikra Párizsban gyújtotta lángra a kontinenst, s március 13-án már a császárváros is forradalmi lázban égett.

A bécsi forradalom kirobbanásában azonban nem csak a párizsi híreknek volt szerepe, Kossuth Lajos március 3-án a pozsonyi országgyűlésen mondott beszédében alkotmányosságot követelt, nem csak a magyaroknak, de a Habsburg Birodalom valamennyi népének. Németer fordítva ez hozta tűzbe Bécsben is az ifjúságot. A Landhaushat tünető többet polgári reformokat követelt, s Metternich kancellár lemondását. A vérontásba torkolló demonstráció végül elérte célját, Metternich lemondott, s V. Ferdinánd megegyezett a tüntetőkkel.

Március 17-én törvényekben realizálták a követeléseket. A császár engedélyezte a nemzetörségek és a diákokból álló Akadémiai Légio felállítását, aláírta a jobbgyi szolgáltatások rendszerét eltöröl törvényt, sőt, április 25-én alkotmányt is adott birodalmának.

A bécsiek azonban továbbra sem bíztak Ferdi-

nándban és az őt körülvevő tanácsban. Az első gyanús intézkedés után májusban újra fellázadtak, majd október 6-án harmadszor is kitört a felkelés, ekkor már a magyarországi hadjárat elleni tiltakozásul. A bécsieknek nem sikerült tartós eredményeket elérni (október 31-én a császári katonaság elfoglalta a lázongó fővárost), de jelentős hatást gyakoroltak a március 15-i pesti és a két nappal későbbi berlini forradalomra is.

1848. március 15. reggelén csőpörészett az eső. Nem forradalmat kibombantani való idő volt ez, de estére már lázban égett a város, s olyan egységbe forrott a fölséges nép, amilyent még nem látott az ország. S az ifjúság volt az az erő, amely bebizonyította, lehet egy cél mellett szinte mindenkinek kiállni, s annak megvalósítását követelni. Ez pedig a nemzet egységesítése, a szabadság, a függetlenség álmának megvalósítása.

A tavasz, március így vált egyszerre a természeti és a társadalmi megújulás szimbólumává.

A forradalom győzelmének gyümölcse a március 15-ét követő egy hónapban érett be, amikor a Kossuth által kidolgozott felirati követelésekből a magyar országgyűlés létrehozta az áprilisi törvényeket, és az uralkodó kinevezte az első magyar felelős kormányt.

A pozsonyi országgyűlés 1848. március 18-án – a forradalmi események hatására – felmentelte úrbéres szolgáltatásai alól a jobbágyaságot, és a volt jobbgyi tulajdonába adta az úrbéresként és úrbérpótló szerződés alapján birtokolt telki állományt.

A 31 törvény révén Magyarország maga mögött hagyhatta a feudalizmust, lerakhatta a modern állam alapjait. Széchenyi a következőképp összegezte az eseményeket:

„...Az én politikám biztos volt, de lassú, Kossuth egy kártyára tett mindent és legalább idáig annyit nyert a hazának, mint amennyit az én politikám tán 20 év alatt bírhatott volna előállítani! Ha reactio nem történik és több lesz bennünk a hazafiság, mint az irigység s több a polgári erény, mint dicságy, én bíz’ azt hiszem, lesz még a magyarul valami s pedig sok!”

Sajnos, 1848 tavaszán és nyarán a nagyhatalmak sora eltiporták az európai forradalmakat, és 1848 júliusára a bécsi udvar is visszanyerte erejét. Támogatni kezdte a magyarok ellen fellépő és önállóságot követelő szerb és horvát erőket, bár Jelasics horvát bán 1848 őszén indított támadását Magyarország meg vissza tudta verni.

Az osztrák császári udvar 1848 őszén döntötte el, hogy bár Magyarországon a forradalom győzött, és az uralkodó elfogadta az új törvényeket, sőt beiktatta a magyar kormányt is, az országot vissza fogja kényszeríteni a forradalom előtti kiszolgáltatott és elmaradt helyzetébe.

A JÁRVÁNY – KÖZELRŐL S TÁVOLRÓL

Viharos gyorsasággal alakította át gondolkodásunkat az új típusú koronavírus-járvány (COVID-19) Európába érkezése. Már távolról mivoltában még hajlamosak voltunk lebecsülni és legyintéssel elintézni – mint ahogy mi, „fejlett európai emberek” gyakran egyébként is így teszünk egy távoli kontinensen tumbolók, százazrek, sőt milliók halálát okozó vírus láttán –, az közelről immár életünknek szinte teljes egészében felforgató veszélyé vált.

Érzéseink kettősségét és fokozatos alakulását meglehetősen plastikusan írja le Rajcsányi Gellért a *Mandineren* közzétett publicisztikájukban: „Egyik nap – vagy inkább közösségi média által is frekvenciát terjesztett „maradj otthon” üzenetet –, folyamatosan sorjázunk a gondolataink, féltő és óvó tekintettel fordulunk szereteteink felé, önmagunkba és családunkba zárkózunk. Hosszú távon talán javunkra és lelki épülésünkre is szolgálhat, ami most velünk történik: jobban odafigyelünk egymásra, a hozzánk legközelebb állókra. Az állandó rohanás helyett megállhatunk, és körülnézzük: idő kánkiköz elmélyülmi mindabban, ami igazán fontos. Talán tudatosodik bennünk az is, hogy az ember – beleértve a nyugati társadalmak polgárait is – nem mindenható, hanem a teremtet világ része. Bármennyire is szeretnék sokan hinni: nem tud mindent saját ellenőrzése alatt tartani.

for: Deák Előd Marcus

1848. december 2-án a kamarilla lemondatta a magyar kormányt kinevező és a magyar forradalom vívmányait szentesítő V. Ferdinándot, és helyére az alkut nem ismerő ifjú Ferenc Józsefet ültette, majd megindította elsőpr erejű támadását. Ezzel megkezdődött az 1848-as szabadságharc, mely **1849. augusztus 13-án a világoi fegyverletétlenn** napján elbukott.

Gyakran halljuk: vesztos forradalmaink hogyan válhattak ünneppé? Hiszen ismerjük a szabadságharc bukása utáni évtized szürke világát, a letargiába dermedt gyászt, a tizenhárom aradi vértanú akasztófája is iderémlik. S a kivégzett miniszterelnök vére is ott virít a történelem fehér lapján.

De a hamu alatt a parázs ott izzott, vereségünkblől képesek voltunk kompromisszumok által föllátni, s nem lehetett már ott folytatni, ahol előtte abbamaradt a befagyott történelem.

1848 forradalma látszatra hirtelen tört ki, mint a tűzhányó, amely sokáig lappangott, de a látszat csalóka. Már jó ideje ott bújt a kérdés a megelőző időkben, hogy lehet-e békésen a változásokat megélni, reformok útján, vagy vérben és tűzben kell kivívni szabadságunkat. S ma már tudjuk, nem volt választás. Nincsen félmegoldás. Bár sokan melegeledtek a hirtelen kivívott engedményekkel, s barátságok hidegülték el a radikális és a mérsékelt tábor szereplői között, az úton végig kellett menni. S megívni a szabadságharcot is a forradalom után, akkor, amikor „Európa csendes” lett úgy, hogy nem vívta ki szabadságát.

E forradalom tüzeben, s a győztes harcokból megszületett a nemzet, a nemzeti honvédsereg, amelyet csak orosz segédlettel tudtak legyőzni, de szellemét megsemmisíteni nem.

S ritkán említik, e honvédseregben ott voltak a Kárpát-medence nemzetiségei is nem kis számban. A később megszervezett kompromisszumok egyike volt az 1868-as nemzetiségi törvény, amely Európa legelső ilyen törvénye volt, s amely ma is mérce lehetne.

Ennek első mondatára így szól: „*Minthogy Magyarországon összes honpolgárai az alkotmány alapelvei szerint is politikai tekintetben egy nemzetet képeznek, az oszthatatlan egységes magyar nemzetet, melynek a hon minden polgára, bármely nemzetiséghez tartozzék is, egyenjogú tagja.*”

1848 minden magyarnak viszonyulási pontot jelent. Azt a tisztá forrást, amihez visszatérve szemunkat olthatjuk, amelyek eredményeit tiszteljük. Különösen így van ez ma, amikor újabb és újabb kihívások elé állít bennünket a történelem. Amikor nemzeti identitásunk feladását kériktőlünk, nem tudva, hogy csak a soknemzetiségű Európa képes kiteljesíteni a kontinens felvirágzását.

1848 forradalma a népé volt. Nem volt olyan ember falvakban és városokban, aki ne várta volna vissza Petőfit, aki nem tudta volna a Kossuth nótákat, aki nem vágott át dicső küzdelmeket megörökítő történetekre. Esztendő a visszatért honvédek történeteket meséltek gyermekeiknek, s sok sokkal később falták Jókai regényeit. Hiszen számtalan olyan eseménye volt a szabadságharcnak, ahol a magyar huszár, a magyar honvéd, legyen az a legegyszerűbb parasztlégnyi is, hősiesen helyt állt.

S ezek a regények visszaadták a túlélők önbecsülését, s életben tartották a forradalom és a szabadságharc emléket.

Mi magyarok soha nem becsüljük le 1848 valódi jelentőségét. Mert örökségül kaptuk múltunknak ezt a dicsó szeletét, mert 1848 öröksége mindnyajunké.

1848. március 15-e a tavasz forradalma, a feltámadás ünnepe is. A **nemzeti összetartozás** élményét ekkor élethűk át talán először. Akkora ajándék ez az élmény, amelynek átéléséről nem kívánunk lemondani azóta sem.

NAGYMIHÁLY ZOLTÁN

NEMZETKÖZI SAJTÓSZEMLE

Összeállította: FETES KATA

Főniciai vitorlás szelte át az Atlanti-óceánt

A *The Phönicia* nevű fából épült főniciai vitorlás-hajó négy és fél hónap alatt átszelte az Atlanti-óceánt. A 9600 kilométeres útra a tunéziai Karthágó kikötőjéből indult. Spanyolország, Marokkó, a Kanári-szigetek majd a Dominikai Köztársaság érintésével a floridai Fort Lauderdale-be futott be.

Az amerikai székhelyű Főniciai Nemzetközi Kutatóközpont segítségével létrejött projektet azt akarták bebizonyítani, hogy a főniciaiak hajói már jóval Kolumbusz előtt eljuthattak Amerika partjára. A kísérlet igazolta, hogy a főniciaiak kétezer évvel ezelőtt rendelkeztek olyan hajóépítési és navigációs technikával, amely az óceán áthajózását lehetővé tette.

A tengeri kereskedelemmel foglalkozó főniciaiak az ókor leghíresebb hajóasai voltak. Hajóikat maguk építették, és kiváló tájékozódási képességeiknek köszönhetően távoli helyekre is eljutottak. A görög történetirő Hérodotosz szerint a főniciaiak körül hajózták Afrikát. Ők fedezték fel az Atlanti-óceáni szigeteket: az Azori-szigeteket, Madeirát és a Kanári szigeteket, de eljutottak Indiába is.

A *The Phönicia*, 20 méter hosszú, 50 tonna súlyú 1 árbócos vitorlás nemzetközi legénységgel hajózott. A legénység tagjai Indonéziából, Braziliából, az Egyesült Államokból, Hollandiából, Libanonból, Nagy-Britanniából és Norvégiából verbuválódtak. A hajó útját a brazil filmes Yuri Sanada dokumentálta. A *The Phoenicia* útja részét képezte az ENSZ Tiszta tengerek vámpárnyának is, amelynek keretében naponta vettek vízmintákat az Atlanti-óceán műanyag-szennyezettségét mérve.

Biztonsági hiányosság a WLAN-ban

A WLAN titkosítási protokollban a „Krack” nevű sebezhető pont felfedezése után egy évvel a biztonsági kutatók ismét hatalmas sebezhetőségeket találtak. Ez a biztonsági rés lehetővé teszi a hackerek számára, hogy titkosított információkat kikémleljenek, vagy akár saját adatmasszákat is befecskendezzék.

Az új biztonsági rés, a „Kr00k” az *Eset* biztonsági cég szerint készülékek milliárdjait teszi sebezhetővé. Ezek közé tartoznak az Amazon (Echo, Kindle), Apple (iPhone, iPad, MacBook), Google (Nexus), Samsung (Galaxy), Raspberry (Pi 3) és Xiaomi (Redmi), valamint az Asus és Huawei WLAN-Routerek. A hiba a *software-update*-tel elhárítható.

Az *Eset* szakemberei már informálták erről a hi-balehetőségről az összes érintett céget, amelyek az érintett készülékekre a megfelelő *update*-el folyamatosan teszik közzé.

Az alapvető probléma első jeleit egy évvel ezelőtt fedezték fel, amikor sebezhetőségeket találtak az Amazon intelligens „Echo” hangszórójában, amely a *Cy-press WLAN-chip*ppe l van felszerelve. A szakértők szerint a *Broadcom*tól származó processzorokban is kimutatható a hiányosság.

A kutatók feltételezik, hogy több millió eszköz működik meg biztonsági javítás nélkül.

WIENER ZEITUNG

Globálisan jobb, mint magányosan

Gondolatban egy lépéssel előbbre járni, ez a kutatók és tudósok feladata. Niki Popper tudós a bécsi Technikai Egyetem (TU) tanára egy mondatban írja ezt le: „A jövő nincs rögzítve”. Ez megnyugtatónak hangzik, mert megígéri a jövő alakulásában, de komoly előrejelzéseket azonban csak a meglévő adatok alapján lehet tenni. Pont itt van az a rés, ami nyugtalanít minket.

Noha nyilvánvaló és statisztikailag is igazolható, hogy a megfertőződés valószínűsége jelentősen csökken a végrehajtott intézkedésekkel, a tudósok mégis arra utalnak, hogy ez a vírus nem tűnik majd el teljesen.

Lehetnek mindig újra és újra fellángoló „vírusfészkek”, amelyek a tömegkaranténok terén, a jelenlegi-nál újabb eljárásokot követelnek majd.

Popper rámutat arra, hogy most rendelkezésre állnak olyan tesztcipók, amelyek még néhány hete hiányoztak. Rámutat arra is, hogy mik a lehetőségek a globális tudományos hálózatnak. Bár szinte hihetetlen, ez az reményt ad arra, hogy belátható időn belül hatékony gyógyszereket, vagy megfelelő vakcinákat találnak.

DIE WELT

Luxemburgban ingyenes lett a tömegközlekedés

A luxemburgi kormány szerint ez az intézkedés megszűnteti a közúti torlódásokat, elősegíti a lég-szennyezés csökkentését és támogatja az alacsony jövedelműeket. Az ingyenes tömegközlekedés egész ország területén érvényes a buszokra, villamosokra és vonatokra.

A kormány azt reméli, hogy az ingyenesség motíválja az embereket, hogy otthon hagyják autóikat és a tömegközlekedési eszközökre váltsanak. Luxemburgban az üvegáthatast előidéző gázkielcsátásnak több mint fele a közlekedésből származik, ezért volt szükség a tömegközlekedést nagymértékben befolyásoló intézkedésre.

A luxemburgi tömegközlekedés működtetése évente közel 491 millió euróba kerül, de a jegyekből és bérletekből csupán mindössze 40 millió euró folyt be. Az egész országra érvényes másodosztályú éves bérlet ára 440 euró volt. Ezt eltörölték. Az első osztályra vonatkozó 660 eurós éves bérlet ára megmaradt.

A 620 ezer lakosú országba több mint 215 ezren járnak át autóval dolgozni a szomszédos Belgiumból, Franciaországból és Németországból. Ez a főváros közlekedésében komoly forgalmi zavarokat okoz.

Xavier Bettel miniszterelnök kijelentette, hogy a sok ingázó okozta közlekedési káosz megszűntetése érdekében a 2018-28-as időszakban Luxemburg 3,9 milliárd eurót fordít a vasútfelújításra, valamint korszerűsíti a buszhálózatot és újabb parkolóhelyeket alakít ki a határon.

LA STAMPA

Jó reggelt, Európai Unió!

Műtán gyakorlatilag minden EU-ország lezárta határait, az EU is felébredt. A látszólag tehetetlen von der Leyen asszony bejelentette, hogy bezárják az Európai Unió külső határait.

De ez még nem minden. Ez a rendelet a helyzet alakulásától függetlenül csak 30 napig érvényes. Az országoknak viszont újra meg kell nyitniuk belső határait. Tehát az EU, csakúgy mint az adósságokat, a bűnözést, a bevándorlókat, a munkanélkülisést stb. próbálta egyenletesen elosztani Európában, most ezt akarja tenni a vírussal is.

Bármennyire tragikus és válságos is a jelenlegi helyzet, ha a tagállamok nem hajtották volna gyorsan végre a szükséges intézkedéseket, hanem megvárta volna a Brüsszelben hozott döntéseket, a helyzet sokkal rosszabb lenne.

Ursula von der Leyen kijelentést „mi alábecsültük a vírust”, az unió lakosságának nagy része úgy látja, hogy mint eddig már több témát tekintve is, az EU vezetése csodát mondott azzal, hogy túl későn reagált.

the guardian

A természet visszafoglalja a területeket

Seth Mangla a chicagói Lincoln Állatkert egyik igazgatója szerint a vadállatok általában a városok kevésbé, vagy egyáltalán nem látogatott területein élnek. Számmunkra többnyire láthatatlanok. A Corona városi számít karantén, okozta kiürsedett utcák és parkok új élelemszerzése alkalmas területekként tűnnek fel a városrészi állatok számára.

Matt Larsen a Smithsonian Trópusi Kutatóintézet távmunkásan otthon dolgozó igazgatója, a mexikói San Felipeben levő háza mellett a tengerparton mosómedvéket figyel meg. A pulykák jelenléte nem szoktatott a San Franciscó-i öbölben, de most beme-réskedtek Oakland közterei-re is. Barcelona utcáin nagy meglepetést keltettek a békésen sétáló vaddisznók. A japán Narában sziklaszavaskok járják a várost, még a metróállomásokra is elmerészkednek.

Mangle emlékeztetett rá, hogy ezek az állatok mindig is körülöttünk éltek, csak a zajló városi élet miatt nem jelentek meg a belső területeken, ezért mi sem gondoltunk úgy a városainkra, hogy azok a természet részét képezik.

Beérrett a magyar narancs

Orbán Viktor 22. évértékelő beszéde

A legnagyobb magyar, Széchenyi István faluját, Nagycenket, a 84-es főúton Sárvár irányába elhagyva, látványos útépítőtelep lassítja le a forgalmat.

Egy óriáspannó az útszélén a beruházás adatairól tájékoztat, és messze látható nagybetűkkel hirdeti: *Magyarország erősödik!* Az ország tele ehhez hasonló nagyberuházásokkal és pannókkal. Jó érzés ezt megélni, olvasni, látni!

Orbán Viktor évértékelő beszédét végighallgatva, ugyanaz volt az érzésem: Magyarország erősödik. Ezt az erősödést kell mindannyiunknak – helyzetünk, lehetőségeink, erőnk függvényében – szóval, tettel, főhással elősegíteni. Mindannyiunknak meg kellene tanulnunk őszintén örülni a nyilvánvaló sikereknek, ugyanakkor, ha az erősödés ellenében, a meggyengülés irányába ható bármilyen veszélyt, hibát, tévedést észlelünk – a sikerek megőrzésének és tartós megismétlésének érdekében – szólnunk kell.

A következőkben nem célok a beszéd részletes ismertetése – mindenki megnézte, bárki megnézheti azt – csupán a rá vonatkozó reflexióimat szeretném itt megosztani.

A beszéd első perceinek érdekfeszítő *évszázad-értékelése* után – fontos a dolgokat történelmi kontextusba helyezni – az elmúlt évtized története és kiértékelése következett. Ezeknek az eredményes éveknek az egyik különlegessége, hogy a dominanciához szokott IMF, Brüsszel és Washington tanácsalánok, ahogy sem tudják az utóbbi évtized magyar feljutásának csodáját értelmezni. Nem is lehet, mert ellentmond minden előzetes tapasztalatnak, bajlós jóslatnak, néha a józan ész elvárásainak is mindaz, ami az elmúlt években Magyarországon történt. Téy és való, sok minden történt, de bármit is vett fejébe a kormány, keresztül is vitte azt.

Ha az IMF, Brüsszel és Washington eddig nem tudta megfejteti a magyar csoda lényegét, most már nem kell tovább fejüket törniük: a miniszterelnök elárulta felemelkedésünk okát, mely a következő három, egyszerű, keresztény törvényben rejlik. „*Megkaptuk a képességet a jó és rossz közötti különbséget tenni és választani*” – mondta. Higgyünk abban, hogy zseniális gazdaosztónnel nem csak azt tudjuk, mikor, milyen magot hova vessünk, hanem keresztény lelünkkel azt is érezzük, hogy mi a jó és mi a rossz. Kelet-Európában mindenki, nem csak a magyarok, a románok, a horvátok, a lengyelek, szlovákok stb. mindannyian pontosan tudják, hogy mi a jó és mi a rossz. Ők is bírják ezt a képességet. Ebből aztán időnként baji származik. Saját csálhatatlanságunkkal szemben legyünk mindig óvatosak.

A második – *származásra és bőrszínre való tekintet nélküli egyenlőség vagyunk* – és a harmadik törvénnyel – *azt kell cselekednünk a másikkal, amit akarunk, hogy velünk cselekedjenek* – csak egyetérténi lehet!

Nem tudom, hogy ez a három törvény mennyire alapja Magyarországi sikereinek az utóbbi években. Fontosak, de szerintem a miniszterelnök a magyar csoda igaz titkát nem verte nagydobra, viszont határozottan utalt rá: higgyünk önmagunkban! Az IMF meg a többiek keressék csak a törvényszerűséget, mely megmagyarázza: a keresztény törvények föltétlen betartása, legyen hathat ennire üdvösvén ország GDP-jére?

Osztom a fentebb megemlíttet három törvény rendkívüli fontosságát, nem értek egyet azonban a következő kijelentéssel. *„Európa már elfelejtette, hogy ezekből a törvényekből épül fel a politika világa.”* Európa valóban sok mindent elfelejtett, és sok mindenért jogos szemrehányást lehet tenni neki, de ezt a három törvényt nem felejtette el. A fenti három törvény egybefogott egység, kvintesszenciáját, ugyanis egyetlen szóba lehet sűríteni: *tolerancia!* Nyugat-Európát Kelet-közép-Európával összehasonlítva azt láthatjuk, hogy az utóbbi térségben, így Magyarországon is, alulfelelt a tolerancia, még Nyugat-Európában túlszabza viszik azt. Nyugat annnyira relativizálják a dolgokat, hogy nem jobban, rosszban, fehéren meg feketében gondolkodnak, mint mi, hanem a szürke dekadens ötven árnyalatában. Jo lenne az egészséges középúton találkozni: hinni a jóban, rosszban, de csak óvatosan, mert ebben a nagy sebességgel átalakuló, változó világban, sokszor nehéz azonnali és felelősen kijelenteni, mi a rossz és mi a jó. Ezért türelmesen, kitartóan, elfogulatlanul keresni kell azt.

A faji, származási, meg minden más egyéb kisebbségre vonatkozó toleranciát, illetve a végtelenségig tapintatos és kölcsönös, bány úgy a másikkal – felebaráttoddal! – ahogyan veled szeretnéd, hogy bánjanak, magatartást illeti, sem Magyarország, sem Kelet-Közép Európa a Nyugattal leckét ebből nem adhat. Ha valamineb, ebben utólréhetetlenek! Olyannyira, hogy Európa keleti fele éppen ezért –

végtelen türelméért és túlfinomult tapintatosságáért – állandóan megmosolyogja, vagy egyenesen életképtelenséggel vádolja a Nyugatot.

Ami az utóbbi tíz év eredményeit illeti, Magyarország valóban nagyot fejlődött és ebben a miniszterelnöknek nagyok az érdemei. Az ország nem ismert még egy ilyen jó évtizedet az elmúlt évszázad alatt, mint ez a legutóbbi – mondta. Ha így van, örülök neki! Abban már kevésbé vagyok biztos, hogy ez egyértelműen összátarsadalmi felemelkedéshez vezetett – de tetszik nagyon a *„dagály minden hajót megemei”* kifejezés.

Mi minden beszédében, így ebben is szereplő brüsszeli bürokraták tagadhatatlan fantáziátlan-ságát, aggasztó víziónélküliségét illeti, nem kel-ne annyit bosszankodni. Brüsszelben is vannak okos emberek, őket kell megkeresni. Magyarország egyértelmű haszonélvezője az Uniónak, ez könyv-elem tény. Része vagyunk a rendszernek, megéri nekünk, és a rendszernek is megéri, hogy ott vagyunk. Tudom, mi magyarok önmagunkban saját magunkat képtelenek vagyunk meghatározni. Kell egy fix pont, kell egy ellenségek, mely alapján definiálhatjuk magunkat. Így volt ez mindvégig történelmünk folyamán, és a legtöbb más nemzetnél sincsen másként. Nálunk Brüsszel, máshol, például a magyar a mumus.

Nem világos számomra, miről van szó a *„brüssz-szeli euróblabla, illetve brüsszeltől nem lehet elmondani”* emlegetésekor? Brüsszelben nem brüsszeltől, hanem ékes magyar nyelven, meg minden más egyéb európai nyelveken – mindenki az anyanyelvén! – szabadon felszólalhat és értel-mesen bármit elmondhat. Egyetérték: ne féljünk a barackotól, amennyiben tisztességes, egyes beszédért kapjuk azokat, de túlszabá se vigyük, hagyjunk másoknak is belőlük, nem kell mindet hazahordani, otthon is van elég.

Az évértékelő beszéd felezővonalán megtudtuk: beérett a magyar narancs. És nem savanyú, hanem édes! Ezt a miniszterelnök így fogalmazta meg: 2019-ben a magyar gazdaság növekedett a legjobban az EU-ban. Exportban is a világ élből-yhoz tartozunk! Pedig az EU lakosságának pusztán két százaléka teszünk ki! Igen, de ez a két százalék mind vagabund kalandra kapta magát, és ma-gyar virtusára különösen büszke magyar ember. Ide értem a nőket is természetesen! A félig elmondott székey vicc ellenében, mely szerint a *medve nem járlek*, én hiszem és vallom, hogy *az asszony is ember*. Ha már így állunk, döntünk teljesen romba a viccet, székey származásom ellenére is kimondom: *a sör is ital!*

A vonzó adatok és a kedvező általános helyzetkép ellenére nincs aranyok – folytatta a miniszterelnök. A világ tele veszélyekkel. Külső és belső ellenségeink, akiket a külsők pénznelnek, folyamatosan ellenünk törnek. Fő célkitűzésük: eredményeink tönkretétele, önbizalmunk letörése, lakosságunk szerkeszetének megváltoztatása. Nem hagyjuk!

Minden évértékelőre kötelezően jut egy különleges eszt. Az idei év különcei (különcei) a győngyöspatái cigányok, akiket a Miniszterelnök bá-rátságosan üdvözölt a pulpitusról. Lehet, örültek neki, de nem üdvözöltek, mert jött a fekete leve: a pénzért meg kell dolgozni, hangzott el az üdvöz-lés után! Ez a népi bölcsesség és tapasztalat, nem tudom, milyen értekeket váltott ki a győngyöspatái romákból, akik előnyös származásukból kovácsolnak meg nem érdemelt előnyöket, mindenesetre a Várkert bazár közönsége vastappsal jutalmazta azt.

A végén Orbán Viktor a régi formáját hozta, melyet nem lehet nem szeretni: a humora töretlen! Az ellenzéket két szóval, frappánsan úgy körülírta, hogy a közönség hasát fogta a nevetségől! Sorak-ban ott állt a Magyar Honvédség vezékra is! Rendben, legyen úgy, mint régente: legyenek ott a katonák! a miniszterelnök évértékelő beszédén, de akkor a miniszterelnök ne viccelődjön vagy gúnyolódjon az ellenzékek, mert megnyilvánulása már pártoskodás, ezért az esemény pártrendezvény lesz. Sa-ját maga mondta percekkel azelőtt: a katonák ne járjanak pártrendezvényekre! Nem tehetik, mert ha mégis, azt a méltatlan benyomást kelтик, hogy a Magyar Honvédség nem a Hazát, hanem a kormánypártot szolgálja.

A beszéd utolsó perceinek tárgya a jelen és a jövő. A felvázolt intézkedések meggyőzően hang-zanak: a demográfiai felépülés érdekében és a klimatikus leépülés ellenében cselekednünk kell.

„*Korábban azt hittük Európa a jövőnk, ma már tudjuk, mi vagyunk Európa jövője!*” Ha ez nem csak könnyed szónoki fordulat volt a beszéd végén, akkor óriási felelősségvállalást jelent. Fontos az önbizalom, de szerintem túl korai még egész Európa iránymutatását felvállalni. Tanuljunk meg, gyakoroljunk előbb egy kicsit.

KATO ZOLTÁN

A Trianonhoz vezető út és kiút (I.)

Trianon előtörténete

Hajlamosak vagyunk leegyszerűsítve tekin-teni nagy történelmi tragédiáinkra, bűnbakokat keresve saját felelősségünket elfeledni. Pedig a Széchenyi által is szorgalmazott önismeret jegyében legalább annyit kellene mondanunk: sem erkölcsileg, sem praktikusan nem volt he-lyes, hogy türelmetlen, kicsinyes politikával el-idegenítettük magunktól a történelmi országban századok óta velünk élő nem-magyarok millióit, továbbá, hogy hatalmas (és elkerülhető) hiba volt 1914-ben hadat üzeni Szerbiának, tud-va, hogy abból könnyen lehet európai háború. 1918-ig a magyarok és a történelmi országban mellettük élő népek viszonyának megoldására különféle elképzelések születtek. A kiegyezést követően meghozott 1868-as 44. tc. liberális szemlével, nyelvi jogok biztosításával úttörő volt az akkori világban, de a már 1848-ban is csoportjogokat, területi autonómiát követelő ki-sebbségeinket ez nem elégítette ki. Ráadásul a törvény végrehajtása egyre több kívánni valót hagyott maga után, az akkori magyar vezetés, a magyar társadalom egyetértésével – az „egysé-ges magyar politikai nemzet” fikciója alapján – elzárkózott a nemzetiségek önálló jogalanyként való elismerésétől, erősödött a türelmetlenkedés és a hatalommal történő visszaélés. A „kön-yörtelen magyarosítás” vádjá azonban alaptalan, az asszimiláció természetes folyamat volt, a nem-magyar paraszti tömegeket nem is érintet-te. A nemzeti ellentéteket enyhítette a szerb, a román és a szász evangélikus egyház autonó-miája, valamint a gazdasági liberalizmus, ami lehetővé tette a nem-magyar polgárság erősö-dését – miközben körükben gyakori volt az el-magyarosodás is.

A XX. század elején a Habsburg, az orosz és az oszmán–török birodalom keretei között élő népek már önálló államról, illetve a határon túli rokonakkal történő egyesülésről ábrándoztak, naghyatalmi támogatás nélkül azonban az ál-makeretek bármiféle megváltoztatása illizioi volt. A történetesen szlávbarát és magyarellenes érzelmű osztrák–magyar trónörökösst meggyil-koló boszniai szerb terrorista tettéből csak a naghyatalmi ellentétek és a szövetségi rendsz-erek kreatált világháborút. Az Osztrák–Magyar Monarchia nemzeti alapon történő felosztása eredetileg nem szerepelt az antant hadicéljai között. A vilámháború kudarca felértékelté a semlegesnek maradt államokat, a hadba lépé-skért kialakult versenyben mindkét oldal az ellenség területéből kiántl zsákmányt. Romá-niát Erdély, Olaszországot pedig Tirol, Isztria és Dalmácia odaigergésével sikerült az antant

A Párizsban 1919. január 18-án összeülő bé-kekonferencia már kész tényekkel, Magyaror-szág hárommegyed részének katonai megszállá-sával találta magát szemben, amikor a területi kérdésekkel foglalkozó bizottságok február és március folyamán elkészítették a határokra vo-natkozó javaslatokat. Ezekben döntően a francia elképzelések érvényesültek, naghyajából a mai ha-tárvonalat jelölték ki. A maximális cseh, román és szerb igényektől ez jócskán elmaradt, de a magyarok számára jóval kedvezőlenebb volt, mint az amerikai vagy a brit szakértők által ja-vasolt vonal. A nyilvánvalóan igazságtalan ha-tárook meghúzásának alapvető oka nem a döntés-hozók tudatlansága vagy félrevezetettsége volt, hanem az etnikai határok elvénék részrehajló, elfogult, stratégiai megfontolásokból és politi-kaai számításból eredő, eltörzött alkalmazása. Az öt győztes naghyatalom vezetői 1919. május elején hagyták jóvá a hazánk számára kijelölt határokat. Mire a Tanácsköztársaság bukása után Magyarországnak elismert kormánya lett és Apponyi Albert 1920. január 16-án eladta ellenvetéseit, szomszédjaink már megerősödtek és berendezkedtek az elfoglalt területeken, on-nan többszázszor magyart kiűzve. Lloyd George brit miniszterelnök ekkor döbönt rá, milyen igazságtalan békét diktálnak Magyarországnak, javasolta is a döntés felülvizsgálatát. Nitti, az új olasz miniszterelnök is támogatta ezt, de végül a „szakértők” és a külügyminiszterek elfogad-

TRIANON MÁS SZEMMEL

Aki Trianont meg akarja érteni, annak vég-ig kell tekinteni az egész magyar történelmen, szembe kell néznie azzal, hogy a magyarok – sem egyedül, sem a betelepültek segítségével – nem tudták megvédeni az országot a török hó-dítás elől és a felszabadítása sem nekik, hanem a Habsburgokkal és azok nemzetközi hadsere-gének sikerült végül. Ennek ellenére a magyar felkelők, forradalmárok és szabadságharcosok ismétlen igyekeztek a Habsburgokat a trónról megfosztani, persze anélkül, hogy igazán lett volna – mi szóhasználatlalt – „alternatívájuk”.

Modernebb mércek szerint erősek a magyarok csak a Habsburgokkal együtt voltak – és a leg-erősebbek talán az 1867-es kiegyezés után. Ad-digra viszont nemcsak a magyar nemzet erősö-dött meg, hanem mindazok a népek is, akiket a magyarok nemzetiségűeknek és a magyar állam részének éreztek, de akik maguk is nemzetnek vagy kivülről nemzetek részének érezték magu-kat. Az eredmény Trianon néven ismert.

Mai napig nem sikerült a magyaroknak egyőn-teti nemzetfogalmat kialakítani magukról. A ma-gyar jegybankot Nemzeti Banknak hívják annak ellenére, hogy hatásköre a határnál végződik, miközben a magyar nemzet kiterjed a mai ha-tárokon túlra az ősi település helyein élő magyar nyelvű lakosságra. Ilyen módon kettős értelme lett a nemzet szónak. Elgondolkodtató, hogy a Magyar Nemzeti Bank elnevezés 1924-ben kelet-kezett, amikor Trianont még *Nem, nem, sohá*-val hangoztatták, és az államot, még kevésbé a nem-zetet nem akarták az új határokra korlátozni.

A magyar politika legnagyobb feladata a ma-gyar nemzetnek államot és a magyar államnak nemzetet teremteni. Ez a feladat könnyebb lett az 1920-as trianoni döntés után akkor, amikor a magyar nemzet évtizedes ellenulenz és tra-gikusan téves elszemélyülés után 1947-ben a nemzetközileg állandósult határokat, végül is Trianon levezetett politikailag és eszmileg elfogadta. Talán érezte, hogy az államterület szű-külésével a konfliktusok táptalaja is csökken.

Orbán Viktor és az általa vezetett parlamen-ti többség az új Alaptörvénnyel határozottab-ban fogadta el a Trianon által meghatározott valóságot, mint akármelyik rendszer 1920 óta. Minden bel- és külföldi kétséget kizárva lettek arról, hogy a jelen állam valamilyen történel-mi egységnek csupán része lehetne. Az állam se nem Magyar Királyság, sem Magyar Nép-köztársaság, vagy Magyar Köztársaság – ami mellett elvileg a magyar területen még lehetne más közjogi alany (mint ahogy Németország területén hajdanán volt egyidejűleg két állam, az NSZK és az NDK). Az Alaptörvény leszöge-zte, hogy a ma létező demokratikus jogállam me-gnevezése Magyarországot (B cikk) és azt is, hogy Magyarország a „Hazánk neve” (A cikk). Ennek megfelelően a Nemzeti Hitvallásban kiemelt Magyar Nemzet és tagjai hazája az a – történel-mi múltjához viszonyítva kicsi – Magyarország nevű állam, mely az ENSZ tagja és a nemzetközi politika alanya.

Orbán és alkotmányozó jogásztársai messze-mően lezárták a történelmi – a szentistváni és könyveskalmáni – Magyarország meg száz évvel Trianon után is a politika felett lebegő jelenlé-tét és egyben a jelen és jövő Magyarországot az 1947-es területen határozták meg. Mi maradt az erdélyi, felvidéki vagy kárpátaljai magya-roknak, mit kaptak ők? Az Országgyűlés ezt az alkotmányos modernizálással azzal kényszerült ellensúlyozni, hogy a magyar nemzet minden tagjának felkínálja Magyarország állampolgár-ságának és választójogának megszerzését. Ez addig működik, amíg az Európai Unió elfogadja a kettős állampolgárságot. G. P. HEFTY

fotó: Deák Előd Marcus

Székegyföld – az önrendelkezési elvet hirdető győztesek jóváhagyásával – idegen fennhatóság alá kerültek.

A Párizsban 1919. január 18-án összeülő bé-kekonferencia már kész tényekkel, Magyaror-szág hárommegyed részének katonai megszállá-sával találta magát szemben, amikor a területi kérdésekkel foglalkozó bizottságok február és március folyamán elkészítették a határokra vo-natkozó javaslatokat. Ezekben döntően a francia elképzelések érvényesültek, naghyajából a mai ha-tárvonalat jelölték ki. A maximális cseh, román és szerb igényektől ez jócskán elmaradt, de a magyarok számára jóval kedvezőlenebb volt, mint az amerikai vagy a brit szakértők által ja-vasolt vonal. A nyilvánvalóan igazságtalan ha-tárook meghúzásának alapvető oka nem a döntés-hozók tudatlansága vagy félrevezetettsége volt, hanem az etnikai határok elvénék részrehajló, elfogult, stratégiai megfontolásokból és politi-kaai számításból eredő, eltörzött alkalmazása. Az öt győztes naghyatalom vezetői 1919. május elején hagyták jóvá a hazánk számára kijelölt határokat. Mire a Tanácsköztársaság bukása után Magyarországnak elismert kormánya lett és Apponyi Albert 1920. január 16-án eladta ellenvetéseit, szomszédjaink már megerősödtek és berendezkedtek az elfoglalt területeken, on-nan többszázszor magyart kiűzve. Lloyd George brit miniszterelnök ekkor döbönt rá, milyen igazságtalan békét diktálnak Magyarországnak, javasolta is a döntés felülvizsgálatát. Nitti, az új olasz miniszterelnök is támogatta ezt, de végül a „szakértők” és a külügyminiszterek elfogad-

VESZÉLYBEN AZ EURÓÖVEZET

A koronavírus néven emlegetett „SARS-CoV-2” könnyen vezethet a globális pénzügyi rendszer összeomlásához. Ére figyelmeztet-nek elismert pénzügyi szakemberek.

Az euróövezet különösen veszélyeztetett. 12 évvel az euró megmentése után ez hatal-mas adósságsszövevényhez hasonlít, amely-ben gyakorlatilag mindenki felel mindenki-ért. Az Európai Központi Bank (EKB) 2600 milliárd euróért vásárolt állampapírokat a válság országaiából, és továbbra is korlátozás nélkül vásárol. Ezzel olcsó pénz pumpál a bankrendszerbe, amelyet aztán azonnal le-értékelnék. Az EKB, negatív kamatlábakkal évek óta fejté állítja a gazdaság törvényeit: a takarékoskodókat büntetik, míg az adósokat jutalmaznak.

Még a „koronavírus” megjelenése előtt az euróövezetben működő összes vállalkozás 15–30%-át csak az EKB olcsó pénzével lehetett életben tartani. 1945 óta nem emelkedett olyan lassan a gazdaság, mint 2009 óta. A pénzügyi elit, például a Nemzetközi Valutaalap (IMF), kétségben álltörésre, kötelező fogyasztásra és tömeges kisajátításra szólít fel.

Már a korona-világjárvány kezdete előtt az 1929-es gazdasági világválsághoz hasonlítható veszélyhelyzetbe sodródtnak.

Korábban a a nézet uralkodott, hogy Kí-nában, Oroszországban, Törökországban vagy a Közel-Keleten kialakuló kis válság a pénz-ügyi rendszer összeomlásához vezethet. Pro-minens pénzügyi szakemberek 2019 őszén memorandumot tettek közzé, melyben olyan összeroppanásra figyelmeztettek, amelynek az eddigieket figyelembe véve „teljesen más dimenziója van”.

De a nagymértékben eladósodott jóléti ál-lamok kormányai és tisztviselői nem szeretik hallani az ilyen véleményeket. Ausztriának is talán, Japánhoz hasonlóan, „mértlegrecessziót” kellett volna készítenie. E helyett mi hűse

NEGYVEN ÉV MÉRLEGE

Beszélgetés Mag. Hollós Józseffel, a Központi Szövetség elnökével

1980. február 9-én alakult meg az Ausztriai Magyar Egyesületek és Szervezetek Központi Szövetsége. Mint a szövetség jelenlegi elnöke milyen jelentőséget tulajdonít ennek a ténynek?

A legegyszerűbb, ha erre vonatkozóan utalok az alapszabályra, amely az 1976. évi népcsoporttörvénnyel összhangban fogalmazódott meg. Három pontban foglalható össze célja és rendeltetése: 1. Azon tagszervezetek érdekeinek képviselete, amelyek tagjai osztrák állampolgárságú magyarok 2. Az egyesületi tevékenység egy behangolása, 3. A tagegyesületek teljesítőképességét megalapító tervek központi kidolgozása és megvalósítása (magyar nyelvű oktatás, újság- és könyvkiadás, magyar intézet). A Központi Szövetség távolabbi célkitűzése a tagegyesületeknek, mint jogi személyeknek törvényes, azaz népcsoportként való elismeretése, ennek alapján jelölési jog és képviselet a népcsoporttanácsban, és természetesen anyagi támogatás kieszközése.

Ezen célkitűzések eredményeként 1980 márciusa óta megjelenik a Bécsi Napló, 1987 óta működik a Bécsi Magyar Iskola, Sodalitas néven esetenként könyvkiadás, 2010 óta a Szövetség tagegyesületeként fejti ki tevékenységét az Ausztriai Magyar Kutatóintézet. 1999 ősze óta fennáll a Szövetség tulajdonában a Bécsi Magyar Otthon.

1990 óta évenként megrendezzük a „Kufstein” Tanácskozást.

1992-ben az akkori osztrák kormány rendeletileg kimondta, hogy a burgenlandi magyarok mellett a Bécs és vonzáskörében élő osztrák honosságú magyarok a magyar népcsoport részét képezik.

Ha nem lett volna szükség rá, nem alakult volna meg. Egy ember nem elég ahhoz, hogy egy ernyőszervezet megalakuljon, több érdekelt kellett, hogy egyetértsen abban, vannak lehet, igények, érdekek, amelyeket csak közösen lehet képviselni. A közőshöz össze kell vonni a külön-külön létező és működő emberi és tárgyi forrásokat, minden érdekeltnek be kell valaminek szállnia, értelmét lássa a közösen és ebben fel is találja magát. Ez történehet 40 évvel ezelőt, és az a tény, hogy a Szövetség most is virulensen él, annak is jele, hogy az alapítók elég távolbalátók voltak, mert a KSZ alapításának értelmét látták. Ha az emberek akkor felismerték ennek jelentőségét, akkor azt kell mondjam, hogy ez még ma is érvényes.

Megítélése szerint milyen szerepet játszik ma a Központi Szövetség? Hány tagszervezettel számílt?

Az evidens, hogy a KSZ szerepe az idő múltával megváltozott, azok az emberek, akik annak idején éveken keresztül együtt húzták a szekeret, annyira megszokhatták egymást, annyira rutinosná válhatott a tevékenységük, és a számos alfábi álló vezetőség tagjai annyira elkülönültek egymástól, hogy többöbüknek egyesületeikre nézve nem feleltek meg már a közös keretek, így kiszálltak és önállóan folytatták közösségi munkájukat. Ebben nincs semmi tragédia, meg is érthető, máshol is megtörténik ez. Mindenki oda áll, ahol jól érzi magát és meg tudja valósítani szándékait.

A KSZ szerepe idővel valóban megváltozott, közben létezik más célokkal, más ernyőszervezeti is, és ez is teljesen normális. Hogy ez mennyire jó és célszerű, arra most nem akarok kitérni. A kilépett egyesületek helyére új egyesületek kerültek, így a KSZ jelenleg 22 egyesületet számál, nagy részü „vidéki”, aminek nagyon örülünk. A KSZ mégiscsak összefogja az összausztriai magyarság nagy részét. En a KSZ szerepét ma is a közösen látom, ebben könnyebb a tapasztalatcsere, a felmutatót gondok vagy kérdések kezelése vagy megoldása, a kölcsönös segítség, kiegészítés, a közös program, a közös továbbképzés pedagógusoknak, övonóknak, a közös fellépés osztrák és/vagy magyar hivatalos és civil szervek felé. Nem a tagegyesületek száma a lényeg, hanem az egyesületek érdemi tevékenysége. Ha valaki betér hozzánk, nem kérdezzük meg tőle, hogy őshonos-e vagy nem, most érkezett-e, vagy már régen itt él: a „magyar” tart minket össze.

A fő cél: mindent meg kell tenni azért, hogy megtartsuk magyarságunkat, nyelvünket és kultúránkat, mindezt tovább adhassuk gyermekeinknek és fiataljainknak. Ne legyen sorsunk a teljes asszimiláció.

Miben határozná meg létjogosultságát? Jelenleg mi képezi tevékenységének sátpontját?

Ausztriában az osztrák alkotmányban hat őshonos kisebbség nyert elismerést. Egy integrált részei az államnak, a többséggel együtt közösen alkotják az Osztrák Köztársaságot. Igazából a mi esetünkben is magyar osztrákokról kell beszélnünk. Az érvényes osztrák törvényeknek megfelelően jár mind a hatunknak az, amire minden osztráknak joga van. E mellett az állam kötelezte magát arra is, hogy ennek a hat őshonos kisebbségnek külön jogokat biztosít és lehetőségei szerint anyagilag is támogatja őket, mint-

egy ezzel biztosítva megmaradásukat. Miután tehát az itteni magyaroknak vagy magyar származásúaknak, magyar anyanyelvűeknek az alkotmány garantálja létjogosultságukat, ebből kifolyóan jogosult az a munka is, amely ezeket az embereket összetartja, megmaradásuk és jövőjük érdekében.

A KSZ jelenlegi tevékenységének súlypontját az átállásban látom. Az évek óta folyó munka nagyjából mindig megtalálta a célcsoportját, legyen az különböző témájú előadásokkal, jubileumi megemlékezéssel, ünneplésekkel, a Bécsi Napló szerkesztésével és kiadásával, személyes kapcsolattartással, tanácsadással, segítséggel, nyilvános könyvtárral, és nem utolsósorban, oktatással, óvodával.

Tíznyitvont, hogy ez a tradicionális közösségi munka nem felel már meg a mostani generációk mindennapiainak. Összefoglalva talán azt is lehetne mondani, hogy a KSZ lassan kikoregedett, mert az erőt és alapot adó 56-os generáció már alig alig mozgóékony, lassan ki is hal. Ugyan megtalálható közöttük a következő generáció is, de ennek még nehezebb a munkája, mert nemcsak a még fiatalabbakra kell koncentrálnia, hanem még az öregeket is szem előtt kell tartania. Ebben az átállási folyamatban vagyunk, amely váltást is jelent, hisz az idő nem áll meg és ez a természetes folyamat.

E mellett persze azon vagyunk, hogy nagyobb teret adjunk tagegyesületeinknek, használják ki a rendelkezésükre álló Otthont, hogy realizálni tudják egyesületi céljukat. Az ifjúság megszólítása állandó folyamat, hiszen az új generáció biztosítja az utópótást.

Külön kiemelem „Kufstein” Tanácskozásunkat, amely nemzetközi szinten foglalkozik a magyarságunkat összefogó és megtartó témákkal.

Milyen szintű (kü)kapcsolatokat tart fenn a Központi Szövetség belföldön és külföldön?

KSZ elsősorban saját tagegyesületeivel tart fenn kapcsolatot, de állandó kapcsolatban van a többi ausztriai magyar egyesülettel is. Részt veszünk az ősszmagyarság közös rendezvényein, legyenek azok a Nagykövetségen vagy a CH-ban, de látogatjuk az egyes szervezetek és egyházak rendezvényeit is. Az egyesületek vezetői rendszeres megbeszéléseken vesznek részt, amelyeken – legtöbbször sikeresen – rendezvényeik egyeztetését próbálják megszervezni. Ezek a megbeszélések jelenleg nagyrészt a Nagykövetség közreműködésével történnek, de vannak a Népcsoporttanácsunk keretében is összejövetelek. A Nyugat-európai Országos Szervezetek Szövetségének (NYESOMSZSZ) alapító tagja vagyunk. Magyarországi kapcsolatainkat, elsősorban a Nemzetpolitikai Államtitkársággal rendkívül jók.

A Bécsi Naplón keresztül kapcsolatban állunk nagyjából az egész világ magyarságával, tehát nyitottak vagyunk kifelé.

A jövőre nézve hogyan tiltt meg a kilátásokat, főként az együttműködés vonatkozásában?

Vannak tények, amelyeket nem szabad szem elől téveszteni. Tény, hogy a magyarság sehol sem heterogén a világon. Ezt mi nagyon jól tudjuk, ki mit ért a közösen és az együttőn. De az is igaz, hogy napjainkban az új hajók közel nagyon kevesen csatlakoznak hozzánk. Nekik erre kevés az idejük, de talán kedvük sincs ahhoz, hogy a munka után látogassák rendezvényeinket. Inkább pihennek, pénteken meg hazautaznak, hogy együtt legyenek családjukkal. Esetleg világot látásztják el őket tőlünk. De a „régiek” is hétévén szakszor inkább hazajárnak, ott mennek színházba, moziba, ott van hétvégi kertes házuk, a rokonok, a régi barátok. Az itt élő fiatalok szabadidős igényei is teljesen megváltoztak, a mi programjaink már alig érdeklik őket. Ők is inkább a saját körüket, csoportjukat, előbb-utóbb saját egyesületüket szervezik meg. A ma embereit nem vonzza a hagyományos egyesületi élet. Az együttműködés létrejöhet majd idővel.

Ha akadnak megfelelő emberek, akkor ez biztos sikerre és gyümölcsöző lehet. Akinek túl kemény a feje, az előbb-utóbb úgyis egyedül marad, de esetleg magával viszi a saját gyermekét, a saját egyesületét is. Kár, de ez is van. Majdnem mindenki azt hangsúlyozza, hogy vele lehet együttműködni, ő respektálja a másikat is. A valóság évek óta másról szól. Éveken keresztül hiábaavól volt minden erőlködés, hogy egy hullámmhoszon szőljünk legalább kifelé. Én feladatom, biztos, én is hibás vagyok benne, hogy nem sikerült. Vannak viszont emberek, akik nem tudnak a második sorban ülni, félnek, hogy akkor már nem lehet őket látni, ezek milliméternyit sem engednek a „sajátjukból”. Nem lehet őket megváltoztatni, de legalább ne vinnék magukkal a többieket.

A mai fiatalok szeretik az önkéntes munkát, de nem nagyon kitartóak. Szeretik a kihívást, a gyors megvalósítást, a sikert, aztán újba kezdenek. Ez nem erősíti a folyamatos egyesületi munkát. Tehát át kell állni, változtatni kell. Szükség van az újakra, meg kell győzni őket, hogy álljanak sorainkba és vegyék át a stafétabotot.

Új fejlemények az ukrán közoktatásban

Interjú dr. Zubánics Lászlóval

Dr. Zubánics László történész, az Ungvári Nemzeti Egyetem Ukrán–Magyar Oktatási-Tudományos Intézetének nemzetközi kapcsolatokért felelős igazgatóhelyettese, a magyar történelem és európai integráció tanszék megbízott vezetője. Emellett az Ukránai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) és a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet elnöki feladatait is ellátja.

Változott-e a felsőoktatás és az ott tanuló diákok létszáma valamint összetétele a magyar nyelvet is érintő ukrán nyelvtörvény következtében? Módo-sult-e a magyarországi felsőoktatási intézményekben továbbtanulni ügyők száma?

Mindenképpen érdemes a kérdéseket külön kezelni. Egyrészt Ukrajnában az elmúlt időszakban számos új törvényt fogadtak el, amelyek befolyásolják és/vagy szabályozzák a nyelvhasználatot. Mind a közoktatásról, mind pedig a felsőfokú oktatásról szóló ágazati törvények foglalkoznak az iskolai/egyetemi nyelvhasználattal, azonban az ágazati törvény (esetünkben „Az ukrán mint államnyelv funkcionálásának biztosításáról” szóló kerettörvény) ezeket felülírja. Ez többek között kimondja, hogy az ukrainai felsőoktatás nyelve az államnyelv, illetve a középiskolai független tesztelés (ZNO) nyelve is az ukrán. Ez a 2–3 tantárgyból álló külső intézményekben zajló foglalkoztatás tudásfelmérés nem csupán a felsőfokú tanulmányok folytatásához szükséges, hanem az érettség bizonyítványhoz is. Az ukrán köztársasági elnök által a napokban aláírt „Az általános középfokú oktatásról” szóló másik kerettörvény többek között szabályozza az oktatás teljes folyamatát. Eszerint megszűntek a korábbi nemzetiiségi iskolák, s a jövőben az ukrán iskolákban a kisebbségi nyelveken való oktatás céljából nemzetiségi csoportokat/osztályokat kell létrehozni. Ezekben a nemzetiségi osztályokban lehet az elemi iskola szintjén (1–4. osztály) kisebbségi nyelven oktatni a tárgyakat, majd az általános iskolában (5–9. osztály) a kisebbségi nyelveken oktatott tárgyak aránya fokozatosan csökken (60 százalékra). A középiskolai oktatás (10–12. osztály) az arány tovább csökken (40 százalék), s az oktatást lezáró tudásfelmérő tesztek a továbbiakban ukrán nyelvéük lesznek.

Ezzel Ukrajnában gyakorlatilag befejeződött a nyelvek használatának az iskolai oktatásban való törvényi szabályozásának folyamata. Megszűnik az anyanyelvi oktatás lehetősége (a jogalapja), mind a szakközép, mind a felsőoktatás keretében. Azonban amennyiben van erre igény, megteremtik a kisebbségi nyelv tantárgykénti oktatásának, feltételeit.

Ország lakosságit, az anyanyelvi oktatás viszonylatában 4 csoportra osztják: 1) az ukránok, akik az oktatás minden szintjén és formájában anyanyelvben tanulhatnak, 2) az őshonos népek (krimi tatárok), amelyek képviselői anyanyelvükön részesülhetnek teljes általános és középiskolai oktatásban, 3) az EU hivatalos nyelvét beszélő kisebbségek, amelyek az általános középoktatásban a tananyag egy részét anyanyelvükön tanulhatják, 4) egyéb kisebbségek (például az oroszok), akik csak az alapszinten részesülhetnek anyanyelvi oktatásban.

A Velencei Bizottság ajánlásai közül az ukrán kormány többek között jóváhagyta, hogy a törvény(ek) rendelkezéseinek hatályaba lépését 2023-ig kitolják

Miben látja a legnagyobb nehézségeket, amelyek félreírják, sőt, akadályozzák a további kibontakozást?

Kérdés az, hogy mit értünk kibontakozáson? Nyújtózkodni csak a takaró végéig lehet. Biztos vagyok benne, hogy nálunk is van több egyesület, amely saját erejéből létezik, saját maga teremti meg fennmaradásának alapját, dolgozik és közösséget teremt. Ilyenekkel régebben többször találkoztunk, főleg a tengerentúlon. Nálunk is megvannak, de sokszor nem hallani róluk, pedig számunkra is példamutatók. A legtöbb egyesület külső támogatás nélkül nem tudna létezni. A magyar szervezetek az osztrák államtól központi támogatást kaptak összege 25 éve nem változott, tehát az értékvészítést figyelembe véve 50%-kal kapnak most kevesebbet. Ezt közben már jópárán a magyar államtól kapott támogatásokkal tudták csak kompenzálni. Ha őszinte akarok lenni, felmerül bennem a kérdés, hogy mennyire lennének hajlandók arra, hogy saját magunk tartssuk fenn egyesuleteinket? Mindenki azt állítja, hogy hajlandó az együttműködésre, de közelebből nézve kiderül, hogy a becsavagy, az egómánia, a győzni akarás uralja a jó szándékot. A féltékenység, a teljesen felesleges verseny és lícitálás is akadály a annak, hogy pozitívan lássuk a másik munkáját és büszké legyünk arra is, mert az is a közös célt szolgálja. Pedig, ha őszszoegnánk, élénk a lehetőségekkel, közösen venénk igénybe több forrást, csak nyerni tudnánk vele.

Készítette: DEÁK ENŐ

Az ukrán oktatási szaktárca vezetője elmondta, hogy a független tesztelés feladatsorainak a kisebbségi nyelvre való fordítását 2030-ig garantálják. Ezért valószínűleg a családok nagy része a közeljövőben az „újratervezés” keretében a magyarországi felsőoktatási intézményekbe járátja gyermekeit. S ezt a középiskolai oktatási képzéssel a határ túlsó oldalán fogja megalapozni...

Befolyásolja-e az „Új ukrán iskola” reform a későbbi évek felsőfokú oktatását?

Az oktatási reform számos haladó európai oktatási modell próbál meg az ukrainai körülmények között megvalósítani, azonban sem a tárgyi feltételek, sem pedig a megfelelő humán erőforrások nem állnak rendelkezésre. A reformokat az sem mozdítja előre, hogy minden évben változik, hogy 11 vagy 12 éves a középfokú oktatási rendszer, szükséges-e tömbösíteni a természettudományi tárgyakat (fizika, biológia, kémia)? A hagyományos iskolai oktatás pártól szerint az új rendszer gyakorlatilag lerombolja a tárgyi tudást. Ez utóbbi az egyetemeken is – negatív előjellel – be fog gyűrűzni, pedig az ukrainai tudományosság elsősorban természettudományi kutatásairól neves.

Legújabb hírek szerint az ukrán kormány emel-ni kívánja az egyetemi, ill. felsőoktatási képzés díját. Vannak-e erre vonatkozó konkrétumok?

Az ukrán oktatási tárca az utóbbi években az adott intézményekbe jelentkező diákok száma szerint osztotta el az állami ösztöndíjas helyek számát, amelyek a felvételi kampány során is drasztikusan változhattak. Jelenleg a humán tagozatos diákok (magyar nyelv, történelem) éves tandíja 10–12 ezer hrivnya között mozog. Ez a minisztérium kb. 32 ezer hrivnyára (több mint 1000 euró) szeretné emelni. Mi ennek az oka? Csökkenteni szeretnék a felsőoktatási intézmények számát s régióinként 1–1 egyetemen koncentrálnák a meglévő tanári-kutatói potenciált. Amennyiben valamely egyetem nemzetközileg is elismert tudományos eredményeket az oktatási tárca pótlólag honorálja. A tandíjak emeléseire vonatkozó tervek eléggé megrázkó, mivel a kárpátaljai magyar családok nagy része nem képes ekkora összeget kifizetni a gyermekek továbbtanulásáért, ami tovább generalhatja a magyarországi intézményekbe való áttérést.

Milyen céllal látogatott február utolsó napjaiban Kárpátaljára az ukrán oktatási miniszterhe-lyettes?

Az időközben ex-miniszterhelyettes Jchor Szatnij ungvári látogatása során a felsőoktatás reformjá-l kapcsolatban tájékoztatott és tájékozódott. Az Ungvári Nemzeti Egyetem Tudományos Tanácsával (Szenátusával) való találkozása során a felsőoktatás fejlesztésével kapcsolatos új modellekről számolt be. A minisztérium szeretne minden régióban 1. erős tudományos kutatóközpontot, amely nem csupán az oktatás és a tudomány, de az innováció és a kutatások kérdéseiben is elől járnak. Az Ungvári Nemzeti Egyetem például 20 millió hrivnya pótlólagos támogatásban részesült annak köszönhetően, hogy az ukrainai egyetemek TOP-20-as listájára került. A minisztériumban előlál cserélődésnek folytan kétséges, hogy a korábbi prioritások közül melyek maradnak meg az új kormány oktatáspolitikájában.

Készítette: FERTES KATA

Az új kormányprogramban látok valamelyes változásra esélyt, ha valóban több pénz kapna népcsoportunk is, amit szabad döntésünk alapján tudnánk megszabott kritériumainknak megfelelően elosztani, megújulhatna eddigi felépítésünk. Csak vízió? Visszatékné, de egyben előre is nézve, milyen mérleget állít fel?

2014 óta vagyok elnök, ezért csak néhány évet tudok nyilatkozni. A belső problémákról inkább nem mérlegeltem. Sokkal súlyosabbnak voltak a külső tényezők; minél jobban kerestem a közöset, az egyezséget, annál több ellenséggel, ellenállással találtam magam szemben. A kinyitott kezemet nem ragadta meg senki, nagyon kevés ember állt mellem, mert megértette, hogy mit akarok és milyen irányba mehetne a közös jövő. Végül is feladtam a sok fáradóaszt, és most arra ügyelek, hogy a KSZ jól álljon a feladattal, szem előtt tartva az ifjúsági munkát, az iskolát, óvodát, megküzdjön a kihívásokkal. Munkánk eredményét abban is látom, hogy több új szervezet lépett Szövetségünkbe; rendezvényeink látogatottsága kielégítő, nincs mit gyászellunk, becsülettel végeztük munkánkat. Ha ezen az úton haladunk tovább, és a közeljövőben megtörténik az átállás és a fiatalabb kezébe kerül a KSZ, akkor nem kell aggodnom, mert a KSZ továbbra is mérvadó szerepet fog játszani a magyar egyesületek és szervezetek körében.

Készítette: DEÁK ENŐ

Európai Polgári Kezdeményezés A régiók egyenlőségéért

Arégiók: Európa. Otthonunk. Aközösségi hon-lapon 2020 március 2-áról 3-ára a világhálós címen: (https://ecf.europa.eu/010/public/#/initiative) a tékép színe elváltozott. Az European Citizens’ Initiative” (ECI) két uniós térképen a megleződik Magyarország mellett meglelent ugyanaz a szín Románia felületén is: mindkét ország túllépte a száz százalékos jelentkezési küszöböt. Így az érvényességhez csak öt további országnak kell kékből térkép-zöldde színeződni.

Az EU csak akkor foglalkozik tagországoi régiókban hivatalosan az őshonos népcsoportok-kal [jogaikkal, státuszukkal, állarszáradalmi együttfejlődésükkel], ha összegyűlik 1.000.000 aláírás értik. A március eleji részeredmény reményország. Szlovákiában is hatvan száze-lék fölé gyűltek a támogatók. Mire a Bécsi Napló megjelenik: bizonyára kitelik az ottani kvóta. De hol és melyik lesz a további négy ország? Ahol magyarok és nem-magyarok nyelvtől függetlenül aláírják? Csak négy helyen kell az előrt országos létszámot elérni! – különben nem lesz érvényes öt-, hét-vagy kilencszázezer aláírás. Hiábavá-lott marad egy emberi léptéki változásért.

Hogy valóban változzon bármí, a honlap szerint a régiók egyenlőségéért („for the equality of the regions”), mindenkire szükség van. Most kell minden erre figyelmes felnőttem megszólítani. Most kell megértetni, mit érnek és mit jelentenek az eddigi aláírások. A helyi jelleget, a couleur locale-t, a régiók felfejlesztését...

Szlovákiai választások: Meglepő eredmények

Szinte az utolsó pillanatban, még a koronavírus járvány miatti rendkívüli intézkedések bevezetése előtt, sikerült megtartani február 29-én a parlamenti választást. A 4,4 millió szavazásra jogosult állampolgárból 2,9 millió, 65,8 százalék, adta le szavazatát. Ez több mint 5 százalékkal meghaladja az előző választások részvételi mutatóját. A választásokon elindult 25 pártra és mozgalomra történt listás szavazás útján választották meg a 150 tagú parlamentet, hivatalos nevén, a Szlovák Köztársasági Nemzeti Tanácsot. Az 5 százalékos parlamenti bejutási küszöböt hat pártnak sikerült megugrania.

A két magyar érdekeltségű formáció sajnos nem jutott mandátumhoz.

A választások győztese meggyőző fölényrel, az OLaNO (Egyszerű Emberek és Független Személyiségek) politikai mozgalom lett, megszerezve a szavazatok 25,02 százalékát, ami 53 mandátumot jelent a parlamentben. A mozgalmat a 46 éves vállalkozó, **Igor Matovič** vezeti. Alapjában konzervatív nézetek vall, és keményen harcol mindenféle korrupció ellen. Menedzserképző szakon végzett a pozsonyi egyetemen. Létrehozott egy regionális reklámmű hálózatot, amely Szlovákia valamennyi régióját elér, hetente összesen 1,5 millió példányban. Ezen újság utolsó oldalát felhasználva kezdte el hirdetni az egyszerű emberek véleményét és kritikáit az éppen aktuális politikai és szociális problémákról. Így vált ismertté, és 2010-ben egy másik párt listáján indulva lett parlamenti képviselő. A következő választásokon már a saját maga által létrehozott OLaNO mozgalom révén lett ismételt képviselő. A lapot 2016-ban eladta, de továbbra is megtartotta a jogot a benne való publikálásra. A mostani választásokon a mozgalom egy hónappal a választások előtt még a 10 százalékalatti sávban bukdácsol. Kevesen gondolták, hogy feljebb kerülhet. Végül a meglepő az lett, hogy az OLaNO megnyerte a választást és jelentős előnnyel

megő utasította az addig kormányzó **R. Fico** szocialdemokrata pártját (Smer). Ficoék 18,25 százalékot szereztek és ezzel a második legrosszabb párt lettek a parlamentben 38 képviselővel. A harmadik legerősebb parlamenti párt, a **Boris Kollár** vállalkozó által vezetett Sme rodina (Család vagyunk) jobboldali, konzervatív értékrendet követő formáció lett, a szavazatok 8,24 százalékával és 17 képviselői mandátummal. Őket követi a negyedik legerősebb párt a Marián Kotleba vezette ESNS (Mi Szlovákiánk Néppárt) 7,97 százalékkal és 13 képviselői hellyel, nemzeti radikális, keresztény-konzervatív irányultsággal. A parlamentbe bejutott hat párt közül, az ötödik és hatodik helyen két liberális párt végzett. Ötödik lett a SaS (Szabadság és Szolidaritás) párt 6,22 százalékkal és 13 mandátummal. Vezetője **Richard Sulík**, pénzügyekkel és gazdasági kérdésekkel foglalkozó szakpolitikus. Hatodikként került be a parlamentbe a volt köztársasági elnök, **Andrej Kiska** pártja a Za Ľudí (Emberekért), megszerezve a szavazatok 5,77 százalékát és 12 parlamenti mandátumot.

A magyar lakosság körében mélységes csalódást váltott ki, a választásokon elindult magyar pártok sikertelensége. Ez azt jelenti, hogy harminc év után nem lesz magyar képviselő a pozsonyi parlamentben. A választásokot követő három hét alatt megjelent elemzések egyetértenek abban, hogy a kudarc egyik, s talán fő oka, az összefogás hiánya volt. A két lista megosztotta a szavazatokat és így azok elveszték. A számokat elemezve, további okként említik, hogy a magyar szavazók mintegy 30 százaléka szlovák pártokra szavazott. Ebből legtöbb jutott a győztes OLaNO mozgalomnak. A magyar-lakta járásokban 2016-hoz képest látványosan nagy sikert aratott. Példaként említve: a Dunaszerdahelyi járásban 4-ről 16 százalékra, a Komáromi járásban 4-ről 17-re, a Galántai járásban 8-ról 26-ra, a Losonci járásban 9-ről 20-ra, emelkedett az OLaNO támogatottsága, folytathatnák a sort, mert valamennyi magyar-lakta járás hasonlóan számokat mutat. Kijutott a magyar szavazatoknál azonban a Fico vezette Smer szocialdemokrata pártnak és a parlamentbe be nem jutott liberális PS/Spolu kettőspártnak is. A jelentős számba magyar választó elfordulásának okait saját pártjaiktól, a jövőben mélyrehatóbb elemzéssel kell feltárni. Az elemzők szinte mindegyike azonban a Most-Híd vegyespárt látványos kudarcát éreztető példaként említve, továbbra is az etnikai politizálást tartja szükségesnek.

foto: Deák Előd Marcus

A koronavírus társadalmi-politikai „mellékhatásai” Ukrajnában

A koronavírus megfékezése érdekében Ukrajnában is számos szigorító intézkedés született. Március 12. és április 3. között karanténrendelték el az iskolákban, valamint a felsőoktatási intézményekben. A megnövekedett igények miatt az ukrán minisztertanács március 11-én betiltotta az orvosi védőmaszkok és egyéb gyógyszerek exportálását, március 16-tól pedig két héten át a határok zárva maradtak minden külföldi állampolgár számára. Az országban belüli közlekedés is meg-bénult. Március 19. estig az ukrán „operatív információ” szerint 16 bizonyított koronavírus fertőzés történt, két személy életét veszítette. A vírus miatt másképp zajlottak az idei március 15-ei megemlékezések is szerte Kárpátalján.

A kormány kibontakozásával nagyjából egyidejűleg Kijevben kormányváltás történt. Évek heves harca után pedig mégis aláírásra került az ukrainai kisebbségeket közvetlenül érintő új oktatási törvény.

A korlátozások természetesen az egyházakat is közvetlenül érintik. Héder János, a Kárpátaljai Református Egyház főjegyzője közösségi oldalán arról számol be, hogy március 18-án részt vett az ukrán belügyminisztériummal folytatott videokonferencián. Az egyházak vezetőit ez alkalommal is az isztentiszteletek korlátozása szorongatották fel. A főjegyző tájékoztatásából kiderült, hogy a legtöbb egyház már rendelkezett ebben az ügyben. A rendkívüli helyzetre való tekintettel az isztentiszteletek ideiglenesen az internetes felületeken keresztül valósulnak meg. Az egyházaknak egyúttal minél szélesebb körben tájékoztatniuk kell a lakosságot a fennálló veszélyről: híveik járjanak el a járvány terjedésének megakadályozása érdekében, korlátozzák a személyes kapcsolatokat. A belügyminiszter pedig teret biztosít az igei tartalmak megjelenítésére a közmédiában, illetve imádságra és összetartásra szólítottak fel mindenkit.

A szigorítások és exporttilalom, valamint annak fényében, hogy a Legfelsőbb Tanács komoly bírságokat szabott ki a karantén szabályok megsértéséért, a TA3 szlovák tévécsatorna egyik március 15-ei műsorában érdekes tartalomra derült fény. Peter Pellegrini szlovák kormányfő arról tett említést, hogy a szlovák állam megrendelt ukránjától 2 millió védőmaszkot, melyet készpénzben kellett kifizetni. Viszont az áradás-vételre nem került sor, mert hogy a szlovák felet nem es egyszerűséggel megelőzte a vásárlást egy német felvásárló. „Már előkészítették a tászkát az 1,2 millió eurós összeggel. Készültünk a kormány repülőgépén elhozni a szállítmányt. De jött a német felvásárló, kifizette és el is vitte a védőmaszkokat” – közölte Pellegrini.

A tévéműsorból nem derült ki, hogy magán-személyről, vállalkozóval vagy állami intézménnyel folytak-e az egyezkedések, de az sem tisztázódott, mikor is kellett volna megtörténni az áradás-vételnek. Az ukrán külügyminisztérium szerint semmilyen államközi megállapodásról a két ország között ez ügyben nem volt szó. Dmitro Kuleba ukrán külügyminiszter a következőképpen nyilatkozott: „Ha Szlovákia valóban megpróbált maszkokat vásárolni, akkor azt tervezte, hogy megkerülje a jogszabályainkat. A hasonló termé-

kek exportja minimum június 6-ig tilos. Cégeknek és kereskedőknek azon kísérletet, hogy külföldről bárkit exportálásra kötelezzenek, jogellenes.” Kuleba hangsúlyozta, hogy az ilyen kísérleteket a belügyminisztériummal és a vámhatóságokkal együtt „szigorított blokkolni fogják”.

Az idei március 15-i nemzeti ünnepre is rányomta bélyegét a rendkívüli egészségügyi helyzet. A megveszék helyen a Petőfi téren Buhajla József, Magyarország ungvári főkonzulja közszóntotta a vírushelyzetre való tekintettel a kis létszámban összegyűlt emlékezőket. A magyar Himnusz közös elnéklése után az összegyűltek megkoszorúzták Petőfi Sándor szobrát, s csendben tisztelegtek a 172 évvel ezelőtti márciusi események és az akkori hősök előtt. A vírus terjedése, illetve annak a lehető legteljesebb megelőzése érdekében, a megye egyéb városaiban és falvaiban is hasonlóan rendhagyó módon ünnepelt a helyi magyarság.

Az Ukrán Legfelsőbb Tanács a március 4-éi rendkívüli ülésén 353 igenlő szavazattal megszavazta Oleksij Honcharuk miniszterelnököt, ami automatikusan a egész kormány lemondását vonta maga után. A parlament előtti beszédében Volodimir Zelenskij államfő kijelentette, hogy bár a Honcsaruk-kormánynak voltak bizonyos eredményei, de egészen végre nem tudt helyt állni. Az elmúlt hónapok botrányai fényében nem is túl meglepő a parlament, valamint az államfő részéről, hogy kormányváltás történt. Ezen politikai fejvetsés után az állam nem maradt sokáig miniszterelnök és kormány nélkül. Rögtön Honcsaruk menesztésekor egyöntetűen megszavazták új miniszterelnöknek Denisz Smihal ukrán közzgazdász, tüzetlembert és politikus.

Március 16-án az oktatástügyi minisztérium az oktatástügyi törvény elfogadásáról számolt be, amit 327 határozat minden további változtatás nélkül megszavazott. A Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség meg aznap közölte a KMKKSZ elnökségének hivatalos állásfoglalását a középfokú oktatásról szóló törvény aláírásával kapcsolatban: „A Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség megdöböttnének és

SIKERES ÉLETÚT

(Ádáz barátom, Makkai Ádám)

Nagyon régi barátunkról kétféleképpen lehet írni: objektív és szubjektív módon. Megkísérlem, amennyire ez lehetséges, egyesíteni mindkét szemléletet.

Az idén januárban, 85 évesen elhunyt Makkai Ádámot már születése sikerre predesztinálta. Édesanyjától, Ignácz Rózsa erdélyi születésű színésznőtől és írónőtól örökölte Ádám a legtöbbet: ő több emlékezetes regénnyel írta be nevét a magyar irodalomba. Politikai elemzőként, újságíróként kezdte, országgyűlési képviselőként folytatta, de legalább két olyan könyvet írt (Urambátym országga, Szép közélet), amiben a Horthy-rendszert támadta. 1938-ban viszont elkövette élete legsúlyosabb ballépését (a kifejezés Faludy Györgytől származik), mert Imrédytől, illetve az őt követő Teleki Páltól elvállalta a második, súlyosan kirekesztő, náci-ihletésű zsidótörvény benyújtását a magyar parlamentben. Ignácz Rózsa főként emiatt vált el Makkai Jánostól. Makkai nem sokkal később Amerikába utazott, ahol megismerkedett Elizabeth Smith orvosnaghalgatóval, akit később feleségül is vett. Miután Magyarországról (teljesen értelmetlenül) Pearl Harbourt követően sietve hadat üzent Amerikának, Makkai náci-ellenes titkos angol nyelvű rádióadót működtetett Budapesten és 1944 márciusában előkelő helyen szerepelt a Gestapo letartóztatási listáján; az ostrom alatt egy barátja házában rejtőzködött, gondolom, hamis papírokkal. De hiába lett ellenálló, 1945 után menekültni kellett tevékenysége miatt. 1947-től élt az Egyesült Államokban, végül Hawaiii szigetén telepedve le. Ádám 1956-ban a többi közt ezért ment Amerikába: meg akarta ismerni apját, akiről csak ködös emlékei voltak; kapcsolatuk írt sem volt teljesen zavaratlan. Makkai János 1994-ben hunyt el, 89 éves korában.

A magyar forradalom idején Makkai Ádám bölcsészhallgató volt Budapesten és bár nem tett semmi olyat, amiért lecsukhatták volna Kádárék, menyasszonyával, Zsuzsával együtt elmenekült és ugyan még nem beszélt angolul, „a Harvard egyetemig meg sem állt”. Itt két évvel később kitüntetéssel diplomázott, majd két évig Hawaiiban kitűnő középiskolában (Iolani School) tanított. Ezt követően még a Yale-n tanult és szerzett nyelvész doktorátust, vagy három távollelítő egyetemen volt vendégprofesszor, majd Chicagóban kötött ki, ahol a University of Illinois helyi kampuszán tanított nyelvészetet egészen nyugdíjazásáig.

A fentiekből talán látszik, hogy Ádám különleges nyelvtelenség volt, amit a műfordításban kamatoztatott – egyébként általános nyelvészként hamarosan felkúzdötte magát a legjobbak közé. Az ú.n. Nagy Tavak Chomsky-ellenes nyelvész-csoportjának lett tagja, majd a hetvenes években vezetője, kidolgozta az ú.n. „ekolingvizitkát”, ami absztrakt képletek helyett a nyelv szociális és lélektani szerepére fedtette a hangsúlyt. Több sikeres nyelvészeti műve jelent meg, így angol úrszótára, illetve „Az amerikai idiómák szótára” c. műve (1974), ami azóta öt kiadást ért meg, számos nyelvre lefordították.

Nyelvész-karrierje mellett Makkai Ádám magyar költőként és műfordítóként is az élvonalba tartozott. Nem sorolnám verseskötetei címét, inkább csak azt említeném meg, hogy amikor 1969-ben az „Új égtájak” c. fiatal ötvenhatos magyar költők antológiáját szerkesztettem, Vas István elismerő hangú kritikájában (akár hiszi az olvasó, akár nem, a Népszabadságnál) két olyan költőt emelt ki név szerint, akinek *politikai* versei is vannak ebben az antológiában, s akikkel ő külön rokonszenvezik: egyikük Makkai Ádám volt. (A másik az alulírott). Nem sokkal ezután Ádám Chicagóból hazalátogatott egy nyelvész-konferenciára és hamarosan hozzálátott, hogy rendezze a Tábori Pál-kezdeményezte és Kádbéó Tamásnál összegyűlt hatalmas versfordítós-anyagot, ami először 1996-ban, majd javított kiadásban 2000-ban *In Quest of the Miracle Stag* (A Csodaszarvas nyomában) címen látott napvilágot, Ádám szerkesztésében. Ehhez a keménykötésű, tetemes antológiához, ami angol fordításokban mutatta be a magyar verset a kezdetektől Juhász Ferencig, Göncz Árpád írt előszót és adott hozzá jelentős anyagi segítséget Magyar Bálint javaslatára az akkori magyar kulturális minisztérium, a kötet arcképeit pedig Buda György Angliában élő grafikus művész készítette. Más szóval ez a könyv, mint később 2003-ban az antológia második, hasonlóan vaskos kötete, az élő költő válógatása, igazi össz-magyar összefogásból született. Miután nyugdíjazták, Makkai Ádám pár évig Hawaiion élt, ahonnan 2015-ben költözött haza, harmadik feleségével, Ágnessel, egy szép bu-

dafoki villába. Ezt nagyrészt kezdődő Parkinson-betegsége indokolta: egyszerűen nem tudta tovább fizetni az amerikai eszközök számlákat. Szerencséje volt, mert Jókai Anna segítségével azonnal kapott Kossuth-díjat, azután meg csak úgy záporoztak az elismerések: Kossuth Nagydíj, Janus Pannoniusz fordítói díj, Magyar Művészeti Akadémia tagság. Sokak véleménye szerint *tul-díjazták* ezt a kétségtelenül nagyon tehetséges és végül is sikeres költőt, aki nem is nagyon értette, miért lett belőle hírtelen a „nemzeti kurzus” emblematicus alakja. Ami életművéből megmarad, az nem az utóbi évek elismeréseinek köszönhetően marad meg. Jelenleg az a helyzet, hogy akit a politika nagyon futtat, azt a szakma alábecsüli, vagy egyáltalán nem hajlandó elismerni. Ennél Makkai Ádám sokkal többet érdemel.

1956 előtt már barátok voltak, együtt közöltünk álneven verseket az akkori Vigiliá-ban. Későbbi, gyakran vitatkozó levelezésünk kötetekre rúg. En Ádámot különlegesen tehetséges, de emberként, kiegyensúlyozatlan embernek tartottam. Egyszer, a hetvenes években, amikor nála jártam, elárulta, mi az alap-komplexusa. Adyt idézte: „én nem költőnek, de *mindennek* jöttem”. Akinek ilyen ambíciói vannak, annak valahol mindig csalódnia kell. De Makkai Ádám a nagylelkűek költő, műfordító és nyelvész súlyos betegén is hű maradt önmagához, amikor művészeti akadémiai székfoglalójának ezt a hangzatos címet adta: „A költészet világa, mint tudatállapotok parafázisai”. Tölem mondhat bármit a hivatalos felkérésben és a tisztelt akadémia, én Ádámot nemzedékem és a nyugati magyar irodalom saját halottjának tekintem.

GOMÓRI GYÖRGY

KORNIS KATALIN

VONATON

Szüleim emlékére

*Megy a vonat
Robog a táj.
Délutáni napsütésben
Úsznak a cserjék és fák.*

*Megy a vonat, zakatol.
Szeretem ezt a hangot
Régóta, nagyon!*

*Míg elröppennek az árnyak,
ülök csak merengve,
de magamba tekintve, bár...*

*Hisz' egész életünk
röpké vonatrobogás.
Megállók, be- és kiszállók...*

*Mily' sokan elkísérnek
Egy-egy szakaszon –
A végállomás...?*

*Ki tudja mikor
S hol talál mirának.*

*Ók kísérem gondolatban,
már hátártalan, örök állapotban.*

A TIÉD, URAM

(Húsvét Oktávján)

*Kié a repce, mely tovaröppen...
A szántók 's a virágzó orgona?*

*A Tied és nekünk teremtetted
mindezt, ó Uram!*

*Ha megkérdéznék, mit
szeretek úgy a tavaszban?
Túlcsordulna bennem az öröm!*

*Fény, virág és napsütés,
színes a világ így Húsvét táján.
Nagy a vágy az élet
a megújulásban...*

*Szinte tombol a tavasz,
üde rügvek feslenek
millió virág fakad
a Sír sötéte után...*

*Boldog Feltámadás,
az Örök Élet mámora!*

*Amint te a sírból keltél,
nyomodban a
teremtés is újra éled.
Azóta az Életről énekel
a természet!*

CSEPPBEN A TENGHER

100 éve született Dr. Béres József

Ma már igen egyszerűnek tűnő, mégis zseniális összefüggésre jött rá Béres József: arra, hogy a nyomelemek adagolása fokozza az immunitást, azaz a szervezet betegségekkel és idegen anyagokkal szembeni védekező képességét. Ez volt felfedezésének alappillére, így született meg 1972-ben a Béres Csepp – mely bekerült a hungarikumok sorába.

A Béres Csepp nyomelemeket tartalmazó gyógyszer. Alkalmazása az immunrendszer működésének, a szervezet ellenálló képességének támogatására; hiányos táplálkozás, jelentős fizikai igénybevétel, fáradékonyág, étvágytalanság, esélettség, gyengeség és álmatlanság esetén, illetve e panaszok megelőzésére; betegségek, műtétek után a felépülés elősegítésére, kiegészítő terápiaként tumoros betegségekben szenvedők általános állapotának, közérzetének javítására ajánlott.

Felhalálója, Dr. Béres József 1965-ben agrármérnökként diplomázott a Gödöllői Agrártudományi Egyetemen, aztán 1967-ben doktori fokozatot szerzett általános életantól és agrobiokémiából. Hosszú évekig küzdött a bolsevista önkényuralommal a cseppel elismertetéséért. Kádár pribékjei mindent elkövettek azért, hogy végérvényesen tönkretegyék. Megfigyelték, börtönbe zárták, több ízben lefoglalták a laboratóriumát, kutatási dokumentációját elkobozták, s kuruzslás vádjával bíróság elé idézték. Emberi méltóságot a sárba taposták, és a pusztá léte is veszélybe került. Miután ráébredtek, hogy a tudóst sem elhettegenlenni, sem „kiiktatni” nem lehet, a kor kulturális életének legfőbb irányítója, Aczel György felajánlotta számára azt a páratlan lehetőséget, hogy tekintélyes úrravalóval folytassa az életét külföldön. Béres Józsefet nem ingatta meg a reménytelen jövő felcsillantatása. Azt felelte: *az én öseim itt éltek, itt halak meg, itt gúrcöltek, itt fizettek adót. Nekem nem átjáróház ez az ország. Én szeretem ezt a népet és nem hagyom el.* A magyar nemzethez való kötődése és Istenbe vetett hite átsegítette a nehézségeken. Minden fenyegetés és meghurcoltatás ellenére kiállt

felfedezése mellett. Szembeszállt az orvostársadalom kétkedőivel, a meg nem értéssel, irigységgel, szakmai féltékenységgel, a lejárató hadjáratra, mert küldetés volt: az élet védelme. Emberséges, igazságkereső egyénisége az ügy mellé állította a human értelmiség legiávját. Cseppjeit először saját magán próbálta ki, majd súlyos beteg húgának is adott belőle. A Béres Csepp hatásának híre szájról szájra terjedt, egyre többen fordultak hozzá segítségért. Ekkor a saját maga készítette szert ingyen adta. Az évtizedeken át tartó, sokáig el nem ismert kutatómunka eredményét végül 1976-ban sikerült szabadalmaztatnia, és 1978-ban forgalomba is került gyógyhatású készítményként. 2000-ben hivatalosan is gyógyszerrel nyilvánították. *„Soha egyetlen embertársam életéről nem akarlam, nem akarok és nem is tudnék lemondani. Ma a dolgom a világban”* – vallotta. Cseppjei hatalmas erővel robbantak a közutadba, segítségükkel száz-ezrek nyerték vissza egészségüket.

A nem mindennapi hányattatások után, a rendszerváltoztatást követően Béres József tudományos munkásságát 1997-ben hivatalosan is elismerték, amikor megkapta a Magyar Köztársaság Erdemrend tisztí keresztjét. 2000-ben elnyerte a Magyar Örökség Díjat, 2002-ben a legrangosabb tudományos elismerést, a Széchenyi-díjat, valamint a Magyar Köztársaság Elnökének Erdemérmét vehette át. 2006-ban bekövetkezett halála után Szent István-díjjal részesült.

Az idén száz éve született Béres József nevét intézmények, utcák, tervek viselik, életútját több könyv, dokumentumfilm, zineárak, televíziós játékok és mozifilm is feldolgozta. Mellészobrárt a Lakitelek Népfőiskola Nemzeti Panteonjában avatták föl. Értékrendjét és szellemiségét, valamint kiemelkedő és páratlan munkásságának eredményét a róla elnevezett Magyar családí vállalkozás, a Béres Gyógyszergyár őrzi, melynek ma már több mint százféle készítménye van.

Dr. Béres József tudományos és emberi példájából ma is tanulhatunk. Cseppje a haláltól ugyan nem ment meg, de élni segít.

RADICS ÉVA

Megmozdult lelkiismeret

25 évvel ezelőtt több mint háromezszázan kísérték utolsó útjára P. Nyers János szalézi atyát a neuharti temetőbe a szaléziák kriptájához, amelyben elhunyt rendtársaival együtt nyugszik.

János atya stájerországi magyar lelkesként szolgált három és fél évtizeden át Grácbn, 1960 őszétől 1995. február 12-én bekövetkezett haláláig. A Mindszenty hercegprímást tisztelő, öntudatos '56-os, sokakat segítő szalézi-szerzetes, családások és kritikák ellenére, mint „mindenkí papja” végezte feladatát. Még azok között is szerzett magának elismerést, akikkel csak féhéren terített asztalnál találkozott.

Egykori hívei, tisztelői nagy része osztozott már lelkesze sorsában. Sírja felett egyre ritkább

ban lángolt magyar gyertya, a jótévé emlékéit befedte a feledés homálya. Február 16-án, vasárnap délután, 16-án állták körül a sírját, akik kegyelettel emlékeztek egykori lelkeszükre. Az áhítatot utóda, Mag. Molnár Ottó prelátus vezette. Halálát emlékező beszéde és a részvevők személyes megnyilatkozásai élethű képet festettek az elhunytól. Az imák, énekek hangja még ott lebegett a temető felett, amikor a kis csoport elindult a kálvária templomba a magyar misére.

A plébánia nagyereményen nyolc kiállított tabló számtalan fényképet idézte fel a P. Nyers-sel megélt, de már lassan feledésbe menő, 35 év sokszínű közösségi életét.

(Krónikás)

Stirling György

(Budapest, 1921. február 25. – † Eger, 2020. január 27.)

Életének 99. évében, 2020. január 27-én Egerben elhunyt STIRLING GYÖRGY ISTVÁN újságíró. Budapesten a paristák magánüzimában végzett, majd a Műegyetemen folytatta tanulmányait. Mint kisgazda- majd szabadságpárti fiatal újságíró 1947-ben letartóztatták és összeesküvés vádjával hat évi kényszermunkára ítélték. Különböző fegyházakban töltött hét év után 1954-ben szabadult. Segédmunkásként sikerült elhelyezkednie, míg 1956 őszén, rövid időre a Magyar Nemzetnél működött. Ezt követően alsóbbrendű munkakörökben dolgozott, míg 1970-ben útlevelelő sikerült kijutnia Ausztriába, ahonnan néhány hónap múlva az Amerikai Egyesült Államokba vándorolt ki. 1971-től Washintoni Posta címmel a Katolikus Magyarok Vasárnapja c. kanadai lapnak írt tudósításokat. 1977-ben a magyarországi viszonyok ismertetése céljából megindította a Független Magyar Hírszolgálatot, egy évre rá, 1978-ban többedmagával létrehozta a Szabad Magyar Újságírók Szövetségét.

1997-ben visszatért Magyarországra és Egerben telepedett fel. Hat évtized (2004) és Megalázott nemzedék (2005) címmel ugyanitt jelentette meg életútja leírását. A magyar szabadság és függetlenség fáradhatatlan harcosa volt. Számos elismerésben részesült.

METYKÓ GÉZA

A RECENZÍÓ

(Tárcanovella)

Az egyén, amely erőnyes, illetőleg álnok is lehet, örök írói téma, az Urak a sivatagban című novellában két lelkiakra szorítkozik. Az egyik karakter a szelíd jólelkűség mintaképe, a másik, következképpen, a durva rosszlelkűség megtestesítője.

Daróczy Levente legújabb novellájának szerkezte, vagyis tagoltsága szigorú felépítést tanúsít. A drámai feszültség lassan alakuló, felívelő pályáját példászerien szakítják meg a kiegyensúlyozó cselekvési és verbális mozzanatok.

Három elbeszélő módot figyelhetünk meg. A bevezető és összekötő szövegekben *narrátor* kiséri az olvasót. Tártyilagosan elmondja az alaphelyzetet, amely szerint napjainkban egy arab ország oázisában nemzetközi szervezetek delegátusai három napig érkeznek a klíma-változás problémáiról. Délután, a szimpózium napi referátumai után, két középkorú férfi között nőkel összefüggő párbeszéd alakul.

A második módozat a két szereplő párbeszédének napi, protokollszerű leírata.

A harmadik elbeszélési formát a nemes gondolkodású küldött napi jegyzetét képezik. A feljegyzések írója az éghajlati változás mellett, új ismerősének a női nemet érintő drasztikus nézeteivel is foglalkozik. Elvált emberként felidézi a nőkel kapcsolatos tapasztalatait. Végül – a harmadik napon – saját maga számára fontos elhatározást valóst meg.

A narrátor bevezető szerint mindkét személy a maga életpályáján színes és sikeres egyéniség. A párbeszéd helyszínének a leírása alapos: a képzelet előtt egy egzotikus világ jelenik meg. Az európai szemnek szokatlan külsejű elegáns hotel forrásvízű tavának partján, sűrűn ültetett palmafák árnyékában kényelmes fonott

karosszékben ülnek a protagonisták. Közelükben bizzar megjelenésű, szokatlan öltözetű nők és férfiak korzóznak.

A továbbiakban (a „protokollszerű” leiratóból), kiderül a vitapartnerek egymáshoz való viszonya, amely kezdetben barátságos hangulatu. Később, a lassan kialakuló feszült hangnemből folytatott eszmecsere révén, ízekre török a bizalmi állapot. A harmadik napon elhangzott drasztikus kifejezések már az elviselhetőség határáig sodorják az indulatokat.

Az összekötő szövegben a szerző (objektív, narrátori szerepében) tartózkodik teremtményei megítélésétől. Ez okból az alkotás negyedik szereplője – fontos szereplője – maga az olvasó, aki személyes léttörténete alapján, feltehetően etikai és morális értékekkel felruházva veheti szemügyre, s alkothat véleményt a két vitázó ember életének konfliktusokkal terhes eseményeiről.

Mit lehet megállapítani?

A novella pozitív figurája megfigyel, lejegyez, tényeket összegez. Alapállása: keresztény etika. Elsőrendű szándéka: a nőkel összefüggő agresszív nézetek feloldása. A negatív figura ezzel szemben kijelent, dezavál, önkényesen ítél. Alapállása: provokatív, a devians életvitel célszerűségének bizonyítása. Elsőrendű szándéka: a „mindenáron” való győzelem.

A két szereplő kapcsolata megfelel a novella szellemiségének; noha lenne elfogadható ok, sohasem fajul a vita annyira kibírhatalanná, hogy tetleges inzultálás történjen. A szerző itt leleményes megoldásokkal kerülki a logikai csapdákat és néha még az olvasót is mosolygósra készíti. És mégis, a „felek” között nem találunk azonos törekvést az ellentétek eny-

Beethoven – „Emberi világ és isteni szikra”

– *Kiállítás, ami van, de nincs* –

Szerencsénk volt azoknak a látogatóknak, akik még megtekinthették a Ludwig van Beethoven születésének 250. évfordulója alkalmából megrendezett kiállítást Bécsben, az Osztrák Nemzeti Könyvtárban. A könyvtár, tekintettel a látogatókra és dolgozókra, a járvány miatt az általa rendezett kiállítások bezárására kényszerült. Az évforduló megrendezésére befektetett hosszán tartó, gondosan előkészített munka talán még nem veszett el, de jelenleg a Prunksaal némán és üresen kong. Azon lehetőség, hogy a kiváló akusztikával rendelkező teremben a zseni munkásságát megismerjük a látogatók és közben zenei élményben is legyen részüik, egyelőre elveszett. Nem csendülnek föl és árának szét a 9. szimfónia hangjai, „a szikrák, a lángok, a szent öröm”, egészen a kupola tetejéig föl a festett felhőkhig. Más művek, a Hegedűverseny, a *Violinkonzert* op.61, a Tavaszi szonáta, *Frlingssonale* op. 24 és a Vonósnyes, *Streichquartett* op. 95, s az Eroica sem hallhatók. Ez utóbbit Napoleonnak lelkesen ajánlotta, az általa nagyra becsült hősnek, aztán „visszavonta” tőle, annyira csalódott benne.

A Beethovennek szentelt kiállításra csak az emlékeztet, aki látta, mivel van is, meg nincs is. Benyomásokat átadni, tényeket ismertetni ilyen körülmények között, Beethoven szellemiségét (szellemét, nagyságát) megélni, elképzelni lehet, bár a személyéhez kötődő vitrinekben elhelyezett tárgyak eligazítanak, mint az Ausztriában először bemutatott, berlini Állami Könyvtárból kikölcsönzött 9. Szimfónia eredeti kézírata. A jelenleg bezárt, látogató nélküli kiállítás papíron 2020. április 19-ig tart.

Talán személyiségének sokoldalú titkát tükrözi a terem közepén elhelyezett Beethoven képmás, amely nem egy darabból készült, hanem kifüggesztett négyzetalakú lapokból állt össze, a terembe lépőnek távolról nézve mégis egységesnek tűnő térhatású arckép. Fejét s állat leszegezve tartja, égo tekintete fájdalomnak hat, erős, határozott kifejezésű ajkák, szenvedélyesen hullámzóan-borzosan lógó dús haj. Talán a múlt árnya, megszenvedett gyerekkori kérésűség, zárkózottság nyomai láthatók az arcán. Különbözlen tehetséges zseni, nyugtalan de lelkes lángelme, aki keresi önmagát, meg akarja mutatni kivételsségét, kivagyiságát, magasrólról erőteljesen áradó művein és lágyan futó dallamain keresztül.

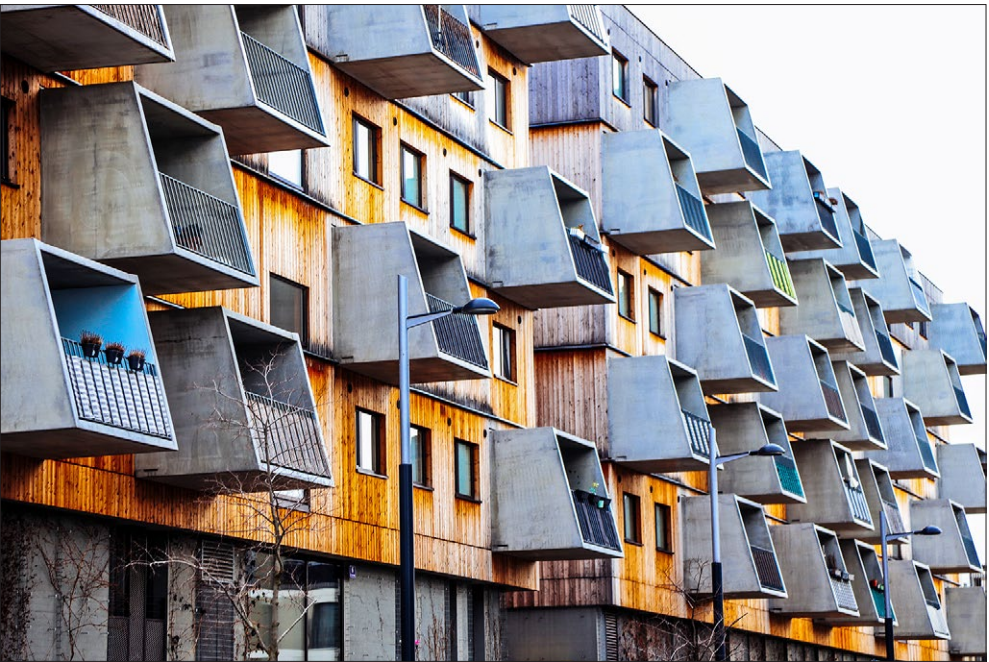
A kronológiailag felépített kiállításban, születésétől haláláig végigkísérhetjük életét. Az 1770-ben született Beethoven zenei neveléséről apa *Johann Beethoven*, bonni udvari kórusénekes gondoskodott, keményen bánt vele. Ludwig zongoristaként számított csodagyereknek.

Az első vitrinek a korai évekkel foglalkoznak, látható a *Kurfürsten Sonate*, amelyet még Bonnnban komponált, két kantáta, az egyik II. József halálára, a másik pedig II. Lipót császárra valóztársátsára készült. Az előbbi kantáta azért is érdekes, mert jóval később mint motívumot felhasználta Fidelio című operájában. Ungancsak látható a szülőháza és a róla készült árnykép. 1780-tól *Christian Gottlob Neefe* operaszerző, karmester vette gondozásába, kísérte el németországi koncertjeire. 1787-ban Bécsbe utazott Mozarttól leckéket venni, de haza kellett térnie édesanyja betegsége, ill. halála miatt, hogy felnevelje két fiútestvérét. Visszatért Bécsbe 1792-ben véglegesnek bizonyult. Bonni barátai és ismerősei emlékkönyvvel búcsúztatták. Ennek a híres mondata: „kitartó szorgalommal Mozart szellemét kapja Haydn kezéből.” Ebből vezethető le a későbbi triász; Haydn, Mozart, Beethoven.

Bécsben ígéretéhez híven fogadta Beethoven *Joseph Haydn*, majd a tehetséges ifjú zenei továbbképzését *Johann Georg Albrechtsberger* osztrák zenetudós, valamint zeneszerző és hangszerezzenész gondjaira bízta.

Antonio Salieri – sajátkezü útmutatója a *Cezare in Farmacusa* című operájához szintén megtekinthető a kiállításon, – nyolc évig oktatta Beethoven. Bécsben Beethoven egyidejűleg tanult és tanított. Legismertebb tanítványa *Karl Czerny* nemcsak zongoravirtuózáa nőtte ki magát, hanem, mint zenepedagógus a beethoveni zene közvetítőjévé vált azáltal is, hogy a nagy zeneszerző szimfóniáit átírta zongorára. Láthatók a mecénások dokumentumai, kezdve *Maximilian Franz* választófejedelemmel, bécsi éveiből *Karl von Lichnowsky* herceg, *Lobkowitz* és *Kinsky* hercegek, valamint Rudolf főherceg anyagi támogatásait igazoló okmányok, kimutatások, amelyek szerint a művész-zeneszerző évi négyezer gulden díjazásban részesült. A főherceg jelentős szerepet játszott Beethoven életében, ugyanakkor a bécsi zenebarátok társaságának megálapítása is az ő nevéhez fűződik, ezért is levelein keresztül kiemelten szerepel a kiállításban.

A szűkebb zenei szféra bemutatása mellett látható a Tavaszi szonáta és más műveinek partitúrája. Költők, zeneszerzők, kiadókhöz fűződő kapcsolatairól is igen változatos a kép. *Franz Anton Hoffmeister*, *Franz Wegeler*, *Tobias Haslinger* terjesztette műveit, ez utóbbi kiadó élete végéig kitartott Beethoven mellett. Megtudható az is, hogy az Artaria kiadó 30 művét adta közre. A zeneszerző életében nagy szerepet játszottak a költők, Schiller mellett különösen Goethe, Bécsben pedig *Franz Grillparzer*. Kedvére való volt zongoraleckéket adni nemes hölgyeknek. Kortársai szerint nem volt megnyerő

for: Deák Előd Marcus

hítésére. Nem is lehet, hiszen nyilvánvaló: a Daróczy novellában a „türelem” nem más, mint a lelki gazdagság egyik kifejező eszköze, szembeállítva a lelki érzéketlenséggel, amely az emberi gyarolóság ismérve, vagyis, a „Gonosz” létezésének és uralmának egyik esélye az emberi lélek fölött.

Mielőtt a konklúzióra térhetnénk, most azonnal abba kell hagynom fejtegetéseim írását. Erre kért meg pár perccel ezelőtt a régi barát és szerző Daróczy, amikor felhívott: „Nincs értelme elemzői munkád folytatásának. Minden konzekvenciát vállalva visszavontam a kiadónak küldött írásom kiadási jogát. Kérlek, te is semmisítsd meg a novellám nálád lévő utánnymutatát.” „De miért?” „Ez barátom, maradjon az én ügyem!” – mondta a szerző,

ZSIRAI LÁSZLÓ

Tavaszi tudósítás

*Amint a versek bokra kizöldül,
s a remény rímeket virágzik,
tavasszal híteget március –
Szívekben szerelem csirázik.*

*Szárnyra kelnek a vágy madarai,
gyér szellő simítja arcukat –
Derűs Nap sugár osztagai
motoznak rejtőzködő kutat.*

*Elrepült már a csíz, tükör a víz,
beeredező békahad brekek –
Kürttyolva csüfölkaj talán
a gyorsan visszavonult telet?*

*Vigadó kedvet hirdet az idő,
a boldogság korzón andalog,
csokornyakkendő köt az este,
szerenádznak jó angyalak.*

BÖRÖNDI LAJOS

HÚSVÉT

*a fehér gyolcson átítított vér ma is
égeti szemünket
pedig se golyos se test se semmi
abból a korból
csak a vér ordít az időben
s az elejtett dárda koppanása
hallatszik még
amely átszűrta oldalát*

JELEN SZÁMUNK KÉPEI

VALAHOI UTÓPIÁBAN

Thomas Morus közlhellé vált víziója megvalósulóban van globalizált világunkban. Hogy nem pusztán a képzelet ragadta el fantáziánkat, bizonyítékok rá DEÁK ELŐD MARCUS felvételei, amik bárhol elhelyezhetők a földkerekségen, leginkább a sivatagos részekben. Szemmel látható, figyelemmel kísérhető, hogy keletkeznek az ugaron modern város, ami semmiféleképpen sem hasonlíthat össze a hagyományos városképpel. Inkább kubista épületek a legkülönbözőbb kivitelezésben és színekben. Ahogyan összeálltak, nem követe semmiféle tervezést, hanem csak úgy egymástól függetlenül megszülettek az építéscsasztaán, hogy aztán kivitelezze egymás mellé kerüljenek, anélkül, hogy bármi közük lenne egymáshoz. Nincs valóságos központ, s az egyes objektumok tetszés szerint helyezhetők el a településnek kiszemelt terepen.

Termeszek makroszkopikus állásai, szállásai? Jelen esetben mégis inkább embereknek szánt házak, lakások. Hogy mennyire felelnek meg az ott lakók igényeinek, mennyire otthonosak, kívülről alig ítéltető meg, igaz az üvegfalak még felsőbb emeleteken is lehetővé teszik a betekintést. A jelen számunkban közölt felvételek DE

AKADÉMIA A VÉGEKEN

Évfordulók között az Erdélyi Múzeum-Egyesület

Megalakulásának 160. évfordulóját 2019 novemberében ünnepelte, a romániai rendszerváltás 30. évfordulójának megülését a koronavírus-járvány miatt viszont halasztani kényszerült az Erdély magyar tudományos akadémiájaként emlegetett kolozsvári székhelyű Erdélyi Múzeum-Egyesület, az EME.

A legnagyobb múlttal rendelkező akadémiai jellegű erdélyi magyar tudományos társaság létrejött ama intézményteremtő közakarat gyümölcse volt, amely az önálló Erdélyi Fejedelemség kezdetétől eredeztethető. Megalapítását már az 1841/42. évi erdélyi országgyűlés elhatározta, ám csak 1859-ben, Mikó Imre gróf és a köréje tömörülők kitartó erőfeszítései nyomán alakult meg az a civil szervezet, amelyet a közvélemény Erdély magyar tudományos akadémiájaként emlegetett. Első elnökévé Mikó Imrét, Erdély Széchenyijét választották, ő indította el az egyesületi munkát, az anyagi gondokon enyhítendő pedig az egyesületnek adományozta kolozsvári kertjét és kerti házát. Az alapszabályzat értelmében az EME hármas célja a múzeum felállításának fenntartása, a múzeumi anyag tudományos feldolgozása, valamint a tudomány és kultúra magyar nyelven való művelése és terjesztése volt.

Apró megtorpanásokkal az EME az 1919-es impériumváltásig követte a kitűzött célokat

– ekkor azonban több tekintetben is súlyos helyzet elé került. Csak sokévi küzdelem után sikerült működési engedélyt szereznie a román államtól, elmaradt az anyagi támogatás is, a tudományos gyűjtemények használatáért járó bérleti díjat sem a román állam, sem a magyar egyetem helyét elfoglaló román egyetem nem volt hajlandó folyósítani. Miközben Erdély legnagyobb gyűjteményét vette át, amelyet nagyrészt az erdélyi magyarság áldozatkészségére alapozva gyűjtött össze az EME. A román állam hatóságokkal nem sikerült ugyan egyezségre jutni a táruk helyzetéről, de azok biztonságát, kezelésük szakszerűségét a román egyetemi tanárok többsége igyekezett biztosítani.

Az EME azonban minden körülmények között ragaszkodott az önállóságához és jogos tulajdonaihoz, emellett gyakorolta a táruk feletti ellenőrzési jogát. Ebben a korszakban sokat enyhített az anyagi gondokon Wass Ottília grófnő, aki a Kolozsvár főterén álló bérházát az egyesületnek adományozta, így biztos anyagi eszközökhöz juttatta az intézményt. Az EME jelentősége pedig ugyancsak nőtt, hiszen a magyar egyetem megszűntével ez az intézmény biztosította az erdélyi tudományos élet folytonosságát. A második világháború után is sikerült újraindulnia az EME-nek, 1950-ben azonban a kommunista diktatúra – más erdélyi

magyar intézményekkel együtt (Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület, Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület, Erdélyi Kárpát-Egyesület) – felfüggesztette a működését, gyűjteményeit államosította.

Közel negyven éves kényszerszünet után 1990-ben újjáalakították az egyesületet, amely harminc éve a korábbi alapszabályok szerint, jogfolytonosságát fenntartva folytatja tevékenységét. A Wass Ottília-féle kolozsvári házat – amelynek telekkönyvében az egyesület változatlanul tulajdonosként szerepelt – 1998-ban a román kormány sürgősségi rendelettel visszaitélte az EME-nek, a birtokba való helyezés érdekében azonban gyakorlatilag semmi sem történt. A gyűjtemények dolgában sem tapasztalható különösebben kedvező változás, így aztán a 2018 óta Keszeg Vilmos elnökölte egyesület egyértelmű feladatának tekinti a gyűjtemények tulajdonjogának visszaszerzését. Az EME legjobb hagyományait folytatva, a tudományos társadalom igényei szerint igyekszik megújulni mind szerkezeti felépítésében, mind a tudományművelésben.

A tudományos előadásokon kívül több különlegességgel is igyekeztek emlékeztetést tenni a szervezők az alapítás tavaly novemberben tartott 160. évfordulóját. Így például a Sapientia EMTE Hunyadi Mátyás termében

kiállították az egyesületet alapító gróf Mikó Imre portréját, Barabás Miklós alkotását, amelyet a Művészeti Múzeumtól kértek ki erre az alkalomra. Az Egyetemi Könyvtárban kiállítás nyílt az EME egykori kéziratairól és könyvtára anyagából, amely a szakmai közönség előtt is kevésbé ismert kéziratokat és nyomtatványokat vonultatott fel. Az újjáalakulás március 21-i, harmincadik évfordulójára vonatkozó tervek között szerepelt az EME régi festményeiből nyíló kiállítás, továbbá emléktábla elhelyezése gróf Mikó Imre villáján. Talán egy kevésbé zaklatott közeljövőben sor kerülhet ezekre az ünnepi aktusokra.

CSINTA SAMU

BÉCSI NAPLÓ

AZ AUSZTRIAI MAGYAROK LAPJA

Kiadja az Ausztriai Magyar Egyesületek és Szervezetek Központi Szövetsége

Levelvezési cím: A-1011 Wien, Postfach 358.

Web: www.kozpontiszovetseg.at

www.becsinaplo.eu

Tel./Fax: 00 43 1 532 60 49

E-mail: becsi-naplo@aon.at

Zweimonatsblatt der Ungarn in Österreich.

Eigentümer, Herausgeber, Hersteller und Verleger:
Zentralverband Ungarischer Vereine u.
Organisationen in Österreich.
A-1010 Wien, Schwedenplatz 2/I/8.

SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG:

Bodó Barna (Temesvár), Bodzsoni István (Szabadka), (Budapest), Czellar Judit (Genf), Duray Miklós (Pozsony), Gömöri György (London), Kovács István (Budapest), Kovátsné Németh Mária (Győr), Kő András (Budapest), T. Kovács Péter (Budapest), K.Lengyel Zsolt (München), Papp László (New York), Pomogáts Béla (Budapest), Sárközi Mátyás (London), Szakály Sándor (Budapest), Varga Sándor (Pozsony), Zakar Péter (Szeged).

SZERKESZTŐSÉG:

Benyák Mária, Böröndi Lajos, S. Csoma János, Deák Ernő (főszerkesztő), Fetes Kata, Kántás János, Martos Péter, Radics Éva, Rumppler Diána.

GRAFIKAI SZERKESZTŐ: Uzsák Zoltán
GAZDASÁGI INTÉZŐ: Deák Sonja

MUNKATÁRSÁK:

Ádám Ágnes (Bécs/Budapest), Fehér Márta (Szabadka), Fried István (Budapest), Hefty Georg Paul (Frankfurt/Main), Kató Zoltán (Bécs), Reményi György (Grenoble), Nagymihály Zoltán (Budapest), Paládi Renáta (Ungvár), Szentpétery Miklós (Bécs), Varga Gabriella (Budapest), Veit Zita (Grác)

BANKKONTO: 004-46793, BLZ: 20111, Erste Bank der oesterreichischen Sparkassen AG., Hauptanstalt A-1010 Wien, Graben 21.
IBAN: AT57201100000446793 • BIC: GIBAATWW

ELŐFIZETÉS egy évre: Ausztriában 18,- Euro, Magyarországon 4500,- Ft, Nyugat-Európában 22,- Euro, vagy annak megfelelő összeg, tengerentúl 25,- Euronak megfelelő összeg, Szerbiában: 1000 dinár, Szlovákiában egyes számok eladási ára: 1,50 Euro.

TERJESZTŐINK:

Amerikában: Andrew ReKay, 3996 Oakmore Rd. Oakland, CA 94602-1856
E-mail, az újság számára: BecsiNaplo@yahoo.com
Bankátutalás: Hungarian Freedmen Fighters Inc. San Francisco Area Chapter, 3996 Oakmore Rd. Oakland, CA 94602-1856
Angliában: Hungarian Book Agency, P.O.B 1956, Durham DH1 2GA.
Hollandiában: Kónya Melinda. Boerhaaveplein 124. 2343 LX Oegstgeest, 00-31-71-5154287.
E-mail: melindakonya@hetnet.nl
Kanadában: Pannonia Books Ltd., 472 Bloor St. W. 2nd floor, Toronto, Ontario M5S 1X8.
Magyarországon: Librotade Kft., H-1656, P. O. B. 126, H-1173, Budapest, Pesti út 237. Bank folyószámla: KHB Rt. 10402166-21638181-00000000.
Németországban: Dr. Klement Kornél, BUOD, Ringstrasse 16, D-63128 Dietzenbach
Svájcban: Judit Czellar 13, Croix-du-Levant, CH-1220 Genève, e-mail: czellarjud@hotmail.com, 0227970854 – Postfinance, Julianna Judit Czellar, Compte: 12-165459-6, IBAN: CH13 0900 0000 1216 5459 6
Svédországban: Szöllősi Antal, S-127 24 Skärholmen, Box 176. PlusGiro Nr.: 756987-4.
Szerbiában: Fehér Márta, 24000 Szabadka, Jókai Mór 119. Bankszámla: RS35285223604000354839
e-mail: fharmarta@gmail.com
Szlovákiában: Benyák Mária, e-mail: mariaabenyak@gmail.com
Bankszámla: SK6709000000000170127485

Névvel vagy betűjellel megjelent cikkekért szerzőik felelnek és nem feltétlenül fejezik ki a szerkesztőség véleményét. Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung

Druck: Monocopy Nyomda
H-9200 Mosonmagyaróvár, Juhar u. 16.

A Gyurácz-jelenségről

Üdítő érzés olvasni Gyurácz Ferenc új könyvét, az Előmunkálatok egy utópiához címűt. A Szombathe-lyen élő, irodalomtörténész szerző nagy elődeihez méltó módon érkezik meg a közönségre. Meglátásait minden témában olyan elegánsan fogalmazva adja tudtunkra, hogy az már önmagában növeli a közízlést. E kötetbe gyűjtött publicisztikai írásai, esszéi, beszédei és a vele készült interjúk persze, nem csupán a Gyurácz-jelenségről, a sokakban meglévő nyugodt erőről szólnak, hanem arról a világág szélesített környezetéről is, amelyben élünk. Irányultságról már a könyv fejezeteinek címe is tanúskodik:

Migráció és kereszténység, Egy-két szó a főutczáról (publicisztikák), A béke földje (alkalmi írások), Széléről nézvést (interjúk), Beszéd, Előmunkálatok egy utópiához (esszék, cikkek), Facebook-napló.

Miből is tevődik össze a Gyurácz-jelenség? Fontos kötőeleme az intelligencia. Határozott gerincű gondolatmenetek érvényesnek ható kifejezése. Világos mondatok, egyértelmű állásfoglalások. Észrevételei pontosak, megingathatatlanok. Úgy képes beszélni magyarságról, hogy pillanatig sem hagyja kétségbe vonni annak hitelét. Hangulati érzékeltetésül a Kinek nincs háza c. írásából néhány bekezdés: „Házam nem volt, minigarzon lakásom is csak évek múlva, közvetlenül a 90-es választások után lett, mikor a városi lakásügyi osztály vezetője több éves várakoztatás után hirtelen nagyon előre sorolta kérvényemet, mert nyilván azt hitte, hogy az MDF-győzelemnek köszönhetően lett belőlem valaki. Nem volt szívem megintgatni ebben a hitében, s önmagam sem megfosztani életem első lakás-magántulajdonától, bár nem sok híja volt, hogy dacosan oda ne vágjam, egyék meg a lakásukat, ha tulajdonképpen nem is nekem adják el, hanem csak rossz lelkiismeretüknek adóznak vele.

Mindegy ma már. Az akkori nagyemberek tovatűntek, amint eltűnik minden és mindenki az idő nagy áramában. De az Örök Nap mindenkor fenn ragyog, és mióta világ a világ, minden karácsonykor győz a sötétség felett. Nem kell tulajdonolnod semmit, sőt, magadat is üresítsd ki, hogy szíved betlehem-i istálló-jában szállást vehessen Ő, az örök szeretet.

S ketten együtt úrrá legyetek mindenben, mi múltandó és fájó ezen a világon.” Tudatában van, hogy egyetlen igazán általános egyenértékes létezik, az pedig nem más, mint a szeretet. Ennek hangsúlyozása mindig, napjainkban pedig különösen fontos.

Azzal az „elfuserált rendszerváltást” követő időszakokkal is foglalkozik – nem nagy távlat – hat éve publikált írásában, „amikor eldőlt, hogy a kommunista rendszer haszonélvezői az új rendszernek is haszonélvezői lesznek, csak még jobban megtollasodva, mert mindenkit túllicitáló elvtelenséggel fogják kiszolgáltatni az új gyarmatosítókat. De az őszödi gikszerrel bele-

köptek a saját levesükbe. Úgy illenék, hogy végre ne másokkal etessék meg, amit megfőztek. Egyék meg maguk.” Több körülmény mellett a Kárpát-medence közel száz éve igazságtalan nagyhatalmi feldarabolása, mely gúzsba köti a rokon sorsú népeket, várhatóan súlyos kihívások elé állít majd bennünket. Ebben a helyzetben fog megmutatkozni igazán, mekkora előny a történelmünkkel szerves kapcsolatban élő, nagy támogatottságú, erős akaratú vezető és a népnek-nemzetnek elkötelezett kormányza.

Mert bármit szólnak ehhez ellenfeleink, vagy akár szövetségeseink és az internacionalizmus hazai megszállottai, mi itt Európa közepén mindmostanáig magyarok vagyunk. És még jó sokáig magyarok is akarunk maradni.” Mi ez, ha nem a hazaszeretet hűségének kifejezése? Amit a nyelv is őriz, hiszen ahogy a magyar ember nem nevezi Bécsset Wien-nek, úgy a pozsonyi kiflit sem bratislavainak, „Nehezen fürkészhetők ki mind a nyelv, mind a néplelek rejtett titkai. Nem is próbálkozom tovább velük. De a magam részéről maradok a kolozsvári káposztánál.” – írja a szerző, s úgy érzem, ha vak lennék, nyugodtan rábízhatnám magam a járdán, nem vezetne száguldo autók elé a biztos halálba. Másutt ezzel érvel: „Első királyunk döntéséhez mindig hűen, de mint ő, vagy mint az 1956-os szabadságharcosok, magyarságunkat mi sem, ma sem adhatjuk semmiért.”

Gyurácz ugyanis kétségtelenül jót akar s másokat is arra biztat írásainak példája által.

Nem lenne a szellem, a mag(v)as irodalom embe-re, ha nem így gondolkodna: „Mert van olyan gazdagság és öröm, ami a csendben bomlik ki igazán. A magányos tevékenység során, vagy a látszólagos semmittevésben, amilyen a meditáció, az ima vagy az olvasás. S ha korunk láthatóan nem kedvez is neki, igazán jól volna lemondani róla vagy elfelejteni. A nyár lobogása után most már ne menekülj magadtól mindenáron – se a tömeg zsongító nyüzsgésébe, se a magány drogjaihoz, melyek közül ma az internet az egyik legáltalánosabb. De talán ugyanúgy ürességet és csömört hagy maga után, mint más könnyű mámorok. Jön az ősz, a könyvek ideje. Válaszd az olvasást.”

Magyar embernek szívmengető Gyurácz érvelésével szembesülni, mivel érzelmeinek önigazolását találja bennük: „Az elmúlt 2–300 évet uraló, lineáris fejlődést feltételező, materialista társadalomfejlődési elképzelések ma is élnek, újabb változataik alakultak ki, és képviselőik egyre türelmetlenebbül és egyre kiábrándítóbb eszménytelenséggel sürgetik a történelmet végleg eldönteni hivatott programjaik megvalósítását. A technika további szédületes fejlődésére építő társadalmi utópiák pedig (melyek írásos képzelgések és filmes szuperprodukciók ihletői is egyben), ha jól sejtem, nem igazán számolnak a földi élet tradicioná-

lis, természetes beágyazottságának megőrzésével, és lényegesen kivezetnek a földi létből akár a világűr, akár a bolygó és az ember mesterséges újrakonstruálása felé. Ezzel azonban a magamfajta régi emberek előtt elveszítik minden érdekességüket és hitelüket. A „rég” jelzőn nem értek itt semmi különöset, csupán olyasmiket, hogy két szem, két füle, egy szíve és józan elméje volna az embernek, és nem szeretne lemondani olyan örömforrásokról, mint, többek között, a füstöltsönka vagy a szilvapálinka, de ebből a szempontból idesorolható a katolikus liturgia szépsége, a könyvolvasás, a zenehallgatás, a futballozás vagy a kertművelés is. Eme reménytelen, populist megrogzottságaink közepette sokan érezzük úgy, hogy éppen eleget fejlődünk már programszerűen és társadalmilag, s ez éppen elég sok galibával járt. Úgyhogy most inkább már sütkéreznénk kicsit az eddig elért – mégoly korlátozott és tökéletlen – fejlettségünk fényében, próbálnánk értékelni az életet abban a formájában, hogy ezen a földrajzi szélességen és hosszúságon manapság még mutatja magát, családukkal, barátainkkal, nemzeti és nemzetközi kultúráinkkal együtt. Eközben nemcsak a füstöltsönkának, hanem a kebabnak, vagy a csicsiborsó-fasírt-nak sem vagyunk ellenségei, sem valóságosan, sem képletesen. Azt azonban nem szeretnénk, ha utóbbiak uralnák étrendünket, amint általában sem szeretnénk semmiféle újabb kizárólagosságot, olyat pedig különösen nem, amely európai és magyar önanonosságunkat veszélyezteti.”

Gyurácz Ferenc: Előmunkálatok egy utópiához. Magyar Nyugat Könyvkiadó, Szombathely, 2019. 308 oldal

ZSIRAI LÁSZLÓ

RENDEZVÉNY-KRÓNIKA

A járvány miatt az egyesületek lemondták tervezett rendezvényeiket, ezért meghirdetésük is szünetel.

Szerk.

OFFENLEGUNG

Az 1982-ben életbe lépett osztrák sajtótörvény értelmében az alábbi nyilatkozatot tesszük közzé:
Offenlegung gemäß § 25 des Mediengesetzes:
Medieninhaber: Zentralverband Ungarischer Vereine und Organisationen in Österreich,
A-1010 Wien, Schwedenplatz 2/I/8.
Unternehmensgegenstand: Interessenvertretung der Österreicher ungarischer Sprach- und Kulturzugehörigkeit.
Vorstand: Mag. József Hollós (Präsident),
Dr. Andrea Seidler (Generalsekretär),
Zoltán Tanczos (Kassier).
Beteiligung: 100%.
Grundlegende Richtung: Pluralistisch - demokratische Meinungsbildung der Ungarn, Wahrung einer mit Österreich verbundenen Identität des Volkstums.

Készült
a Magyar Kormány
támogatásával

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

BETHLEN GÁBOR
Alap

Gefördert aus den Mitteln der Volksgruppenförderung des Bundeskanzleramtes